

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Prenumerata miesięcznie w Łodzi mk. 11.500
 " " " Kraju " 12.500
 " " " za gran. 16.000
 Odnoszenie do domu 500 mk. miesięcznie.
 „Głos Polski“ łącznie z „Kurjerem Wiecz.“
 wraz z odnoszeniem 23.000 mk. miesięcznie.

Cena 500 mrk.

Redakcja i Administracja
 Łódź, Piotrkowska nr. 106.
 Telefony: Redakcji nr. 19-71,
 Administr. 199. Nocny — 799.

Ogłoszenia: I str. i w teście 800 mk. (5 szpalt)
 za wiersz Nekrologi 500 " 5 "
 milimetr. Nadesł. po teśc. 600 " 5 "
 jednoszp. Zwyczajne 350 " 8 "
 Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 50.000 mk
 Ogłoszenia zamiejscowe obliczane są o 50 procent
 " za firm zagranicznych o 100 procent drożej. "

Zmierzch Witos'a i „Piasta“

Witos przeprowadził w swem stronnictwie rezolucję co do sojuszu z Chjeną. Nie przeszła ona gładko; oświadcza się przeciwko niej opozycja kilkunastu głosów i to stanowiących wybitniejsze siły stronnictwa. Jeszcze nie wiadomo czy opozycyjna grupa Jana Debskiego opuści klub P. S. L., lecz nawet w tym razie, jeżeli zostanie, będzie w nim żywiołem fermentu i niezawodnej późniejszej secesji.

Pomijamy na razie kwestię większości sejmowej i przyszłego rządu, do której wypadnie nam jeszcze nieraz powrócić, i która w danej chwili nie jest bynajmniej rozstrzygnięta. Chodzi w tej chwili o samo stronnictwo P. S. L., które zrobiło krok, zamykający przed nim przyszłość i wszelkie nadzieje rozwojowe.

Szczegół paktu Witos'a z Chjeną stanowiły do ostatniej chwili ścisła tajemnicę nie tylko dla szerszej opinii, lecz nawet dla członków klubu P.S.L. Zostały one odczytane na decydującej naradzie partyjnej i z wersji, która doszła opinii widać, że Witos tylko w kwestii rolnej postawił pewne stanowcze wymagania, w całym zaś zakresie polityki pogodził się z kierunkiem Chjeny. „Robotnik“ przynosi nawet sensacyjną rewel., jakoby nowy sprzymierzeniec prawicy zobowiązał się do usunięcia z korpusu oficerskiego ludzi, zawadających Chjenie.

Słyszając o pewnych ustalonych punktach układów, o tem, że ludowcy mają otrzymać połowę tek, a ich przywódca urząd premiera, nie jeden z powierzchownych obserwatorów naszego życia publicznego zdumiewał się nad niesłychanym sukcesem „Piasta“. Wszak Chjena jest blisko pół-trzecia raza liczniejsza od całego klubu Witos'a, a jednak zgadza się na równy podział tek ministerjalnych, bo nawet pozostawia szczęśliwemu kontrahentowi stanowisko naczelne. A to te osobiste sukcesy i godności dla ludzi, tworzących sztab Witos'a, nie obalają faktu, że całkowity system partyjny z sojuszu ma zabrać Chjena, a koszty polityczne ponieść — stronnictwo „Pias“.

Gdyby nawet szczegóły zawartego paktu okazały się nieprawdziwymi lub przesadnymi, gdyby nawet ludowcy Witos'a nie przyjęli na siebie formalnych zobowiązań politycznych, to już sam fakt sojuszu z Chjeną wciąga ich całkowicie w orbitę jej polityki, robi z nich obrońców reakcji nie tylko politycznej, lecz i społecznej.

Po wiekowych rządach zaborców chłop polski ujrzał się wreszcie wolnym i pełnoprawnym obywatelem niepodległej Rzeczypospo-

lity polskiej. Ale ten wielki fakt musi się rozwinąć i realizować przez całe lata, a nawet dziesięciolecia, jeżeli ma przynieść swe naturalne konsekwencje i nadać właściwą fizioznomie naszemu życiu publicznemu. Stronnictwa ludowe mają też w naszym kraju obszerne i trudne zadanie, a chyba mało się znajdzie takich, którzyby chcieli szczerze utrzymywać, że w tem dążeniu do światła, wolności, dobrobytu i samodzielności, masy ludowe na wsi mogą rachować na pomoc warstw uprzywilejowanych, a przede wszystkim obszarników. Każdy chyba rozumie, że ruch wyzwoleniczy masy chłopskiej musi iść wbrew uprzywilejowanej mniejszości zwłaszcza tak zaślepionej i egoistycznej, jak nasza. Przejście danej partii ludowej na stronę prawicy oznacza nie co innego, jak likwidację ruchu ludowego w danej formacji i rozpoczęcie słodkiego stanu błogosławionego, „który trzyma w reku“.

Nie ulega wątpliwości, że dość liczni członkowie obecnego klubu Witos'a tak porośli w pierze, że stali się bliższymi interesów posiadaczy i uprzywilejowanych, niż masy chłopskiej, dobijającej się ziemi i lepszej egzystencji. Niedarmo też ciąży oni ku obozowi Chjeny, z którym pomimo pewnych różnic tak wiele mają wspólnego. Czy atoli mogą pociągnąć za sobą masę chłopską?

Jest to stanowczo niemożliwe na cokolwiek dłuższą metę. Masa chłopska nie da się powstrzymać w swem naturalnym dążeniu, któremu zresztą sprzyja demokratyczny ustrój Polski i jeżeli traci dotychczasowych przywódców i kierowników, znajdzie niezawodnie w najbliższej przyszłości innych. Witos, oraz jego sztab z pewnością rozumie, że jego stronnictwo przestaje być czynnikiem ruchu ludowego, ale właśnie dlatego przenosi się na prawicę, aby tam sobie usłać wygodne polityczne gniazdo.

Właściwy zaś sens obecnego porozumienia jest ten, że Witos ze swym sztabem wstępuje do Chjeny. Ponieważ przynosi za sobą duży posag kredytu i wpływów wśród masy ludowej, więc zostaje przyjęty z wszelkimi honorami i zaszczytami, wysunięty na naczelną stanowisko i traktowany jak wódz wielkiej, samodzielnej siły, równorzędnej z Chjeną. W istocie zostaje zaprzęgnięty do służby na rzecz interesów tej ostatniej. Jakże koledzy partyjni Witos'a będą prowadzili w rządzie politykę ludowców? Nawet sprawa rolna, która im została z całego programu, znajdzie się w praktycznym wykonaniu na łasce Chjeny.

Słyszysz się często zdania, że sojuszu ów będzie bardzo nietrwały. Nam się wydaje, że chłop dość szybko odwróci się od swych przedstawicieli witosowych, ale ci muszą się trzymać Chjeny, gdyż żadnej innej drogi już nie mają.
 J. Mazurski.

REZYGNACJA P. CARA.

WARSZAWA, 26 kwietnia. — (Pat). Szef kancelarii naczelnika państwa p. Car ostatecznie opuścił swoje dotychczasowe stanowisko. Jak słychać p. Car przechodzi do adwokatury.

MINISTER OLSZOWSKI MA NIE WRÓCIĆ DO MOSKWI.

W kołach politycznych kursuje wiadomość, że prezes komisji reewakuacyjnej w Moskwie, minister Antoni Olszowski, który przybył do Warszawy przed kilku dniami, na zajmowane stanowisko, do Moskwy już nie powróci.

ZGON POSŁA.

WARSZAWA, 26 kwietnia (Pat) Kancelaria sejmowa otrzymała wiadomość o zgonie pos. Wojciechowskiego. (Z. L. N.)

OBEŁŻYWA OBRONA.

LWÓW, 26 kwietnia. (Agencja Wschodnia). — Przed sądem przy siegłych toczyła się rozprawa przeciwko naczelnemu redaktorowi „Kurjera Lwowskiego“ Jampolskiemu, oskarżonemu przez posła Bryla o obrazę czci, która przejawiała się w artykułach redaktora Jampolskiego, m. in. w artykule „Walka z brylizmem“.

Po przemówieniu redakt. Jampolskiego pełnomocnik posła Bryla wniosł o rozszerzenie oskarżenia, gdyż dopatruje się w przemówieniu oskarżonego nowej obrazy. Trybunał odesłał sprawę z powrotem do sędziego śledczego.

EXPORT DO FINLANDJI.

WARSZAWA, 26 kwietnia. — (Ag. Wsch.) — Eksport wyrobów przemysłu polskiego do Finlandji w pierwszym kwartale r. b. znacznie się ożywił. Narazie najgłówniejsze pozycje wywozowe do Finlandji starowią wyroby przemysłu włókienniczego, oraz drzewo, a zwłaszcza dąb polski.

Również nasz przemysł maszyn rolniczych szuka z korzyścią kontaktu na tamtejszym rynku.

POŚREDNICTWO HANDLOWE TARGÓW WSCHODNICH.

WARSZAWA, 26 kwietnia. — (AW). Zarząd targów wschodnich otrzymał zgłoszenia poważnych przedsiębiorstw zagranicznych, pragnących nawiązać stosunki handlowe z polsk. firmami w celach eksportu i importu. Miedzy innymi przedsiębiorstwa przemysłu metalowego pragną wywozić z Polski narzędzia rolnicze, części składowe motorów, maszyny górnicze, pompy, rury żelazne, mosiadły, miedz i t. d., natomiast przywoziłyby do Polski maszyny budowlane, maszyny do prania itd.

O TEATR W KATOWICACH.

KATOWICE, 26 kwietnia. (AW) Przybędzie tutaj specjalna komisja ministerjalna z Warszawy celem przeprowadzenia akcji sanacyjnej w stosunkach teatralnych w Katowicach, oraz zaprojektowania teatrów w przyszłym sezonie.

Kulawa większość sejmowa.

Próby finalizacji układu krakowskiego nie udają się.

WARSZAWA, 26 kwietnia. (Telefonem od nasz. korespondenta). Wobec wczorajszego głosowania w klubie P. S. L. „Piasta“ dziś żadnych nowych obrad, któreby prowadziły do utworzenia nowej większości, nie prowadzono.

Posel Witos oświadczył, że już zrobił wszystko, co mógł, klub uchwalił znaczną większością głosów rezolucję, aprobującą układ krakowski. Oświadczenie to p. Witos'a daje do zrozumienia, że obecne kroki celem finalizacji układu krakowskiego powinny wychodzić ze strony Chjeny.

Noga piastowa przyszłej większości jest, jak wiadomo, kulawa, zabraknie jej 17 głosów; kuleje także i noga Chjeny, jak widać z ogłoszonego wczoraj w „Kurjerze Warszawskim“ oświadczenia sen. Kiniorskiego. Wśród ziemian, należących do prawicy, niema żadnego etuzjazu do finalizacji, która wymaga „ofiar“. Sen. Kiniorski oświadczył, że do żadnych ofiar się nie zobowiązywał. Wynika z tego, że nowa większość kulawa jest na oble nogi. Wobec tego ani wstać ani chodzić nie może.

Koniec wojny celnej z Litwą.

WARSZAWA, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). Centralne władze litewskie cofnęły rozporządzenie dotyczące pobierania dodatkowego cła przez komory celne litewskie, w wysokości 200 proc. od wyrobów polskich.

Produkcja węgla w Polsce.

BERLIN, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). Według informacji ze źródeł niemieckich wydobycie węgla kamiennego w Polsce w r. 1923 wynosiło ogółem 34.795.614 tonn, z czego na okręg dąbrowski wypada 7.050.458 tonn, na krakowski 1.981.031 tonn, na cieszyński — 165.327 tonn i na górnośląski 25.598.798 tonn.

Swiadczenia banków dewizowych.

U p. ministra skarbu odbyła się narada w sprawie warunków, od których przyjęcia zależać będzie nadawanie danemu bankowi praw banku dewizowego.

W naradzie wzięli udział przedstawiciele sfer zainteresowanych i organizacji gospodarczych.

Postanowiono między innymi, że każdy bank, który chce zatrzymać lub otrzymać prawa banku

dewizowego, musi umieścić w bonach złotych 20 proc. brutto sumy bilansowej z dn. 1 stycznia 1923 roku.

Prócz tego każdy bank, chcący być dewizowym, musi dać skarbowi polskiemu do dyspozycji swoje zapasy walutowe.

Który bank nie przyjmie tych dwóch warunków, traci prawa banku dewizowego.

Z kuźni praw i polityki.

Obrady komisji sejmowych.

Na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji skarbowej toczyła się w dalszym ciągu dyskusja nad projektem ustawy o podatku gruntowym. Przyjęto szereg artykułów między in. 5-ty, upoważniający radę min. do rozszerzenia podatku gruntowego na kresach wschodnich. Dyskusji nie ukończono.

Na wczorajszym posiedzeniu podkomisji budżetowej przedstawiciel centralnej komisji pracowników państwowych przedstawił szereg propozycji dotyczących zmian w projekcie rządowym o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych.

Główny nacisk położono na zmianę skali uposażeń, jako też na to, ażeby ustawa objęła także pracowników kolejowych o płacy dziennej.

Po wysłuchaniu postulatów komisji pracowników państwowych, prezes podkomisji budżetowej Smulikowski oświadczył, że zadanie ich zostanie przychylnie przed komisją potraktowane.

Na wczorajszym posiedzeniu podkomisji oświatowej przyjęto projekt ustawy o państwowych stypendjach dla młodzieży akademickiej.

BURSZTYN POD GRODNEM.

GRODNO, 26 kwietnia. (AW). W kopalni gliny cegielni „Stanisławów“ pod Grodnem natrafiono na bursztyn. Oprócz małych okruszków bursztynu udało się znaleźć bryłkę około 6 ctm. wysoka, 3 cm. szeroka i 2 cm. gruba, koloru żółtego, o mlecznym zamgleniu.

Bursztyny te spotykają się na

głębokości około 5 metrów w warstwie gliny dyluwialnej.

„SZTUKA“.

WARSZAWA, 26 kwietnia. — (Pat). Dziś w południe nastąpiło wystawy stowarzyszenia malarzy krakowskich „Sztuka“ oraz wystawy pośmiertnej p. Haliny Kobudzkiej.

Uchwały rady ministrów.

Reorganizacja min. spraw wewn.—Budżetna r. 1923

WARSZAWA, 26 kwietnia. (Pat.) Rada ministrów na posiedzeniu w dniu 26 b. m. uchwaliła wniosek ministra spraw wewnętrznych o zatwierdzeniu fundacji dla upamiętnienia rocznicy oswobodzenia m. Grudziądz, wniosek ministra spraw wewnętrznych w sprawie zmiany rozporządzeń o administracji poznańskiego związku prowincjonalnego, wniosek ministra sprawiedliwości o rozciągnięcie na Ziemię Wileńską i ziemie wschodnią mocy ustawy o utraconych tytułach na okaziciela; wniosek ministra przemysłu i handlu w sprawie zakazu wywozu ropy, oraz projekt ustawy o zniesieniu ograniczeń kościoła rzymsko-katolickiego w Polsce. Na posiedzeniu tem ukończono nadto szereg doniosłych projektów, które od trzech miesięcy były opracowywane w powołanych resortach.

Rada ministrów uchwaliła statut organizacyjny min. spr. wewn. Statut ten uwzględni główne tezy, ustalone w dziedzinie reformy administracji. Tą drogą osiągnięto należne rozgraniczenie kompetencji poszczególnych departamentów i wydziałów. W departamencie prezydjalnym utworzono nowy wydział dla spraw narodowościowych, natomiast przestrzegając zasad oszczędnościowych, zniesiono 2 wydziały, dwa zaś powstały jako tymczasowe. Rada ministrów przyjęła następnie projekt ustawy w przedmiocie przydzielenia do kompetencji ministra spraw wewnętrznych wykonanie wszelkich praw w sprawach wyznaniowych.

Następnie rada ministrów uchwaliła projekt ustawy o parcelacji i osadnictwie, oraz o sfinansowaniu parcelacji i osadnictwa. Projekt ustawy pierwszej wprowadza zmianę w ustawie z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej i łącznie z drugim projektem reguluje wszystkie sprawy, dotyczące parcelacji i osadnictwa, oraz sprawy kredytów dla osadników. Projekt ten uzupełnia wszystko to, co w poprzedniej ustawie było pominięte lub niedostatecznie unormowane.

Rada ministrów na posiedzeniu przyjęła również przedłożony przez ministra skarbu projekt ustawy skarbowej na rok 1923. — Uchwalony budżet różni się pod względem formalnym od wszystkich dotychczasowych głównie tem, że wyodrębni budżet przedsiębiorstw państwowych, które uzyskały własną osobowość prawną. Ostateczny bilans przedstawia się znacznie korzystniej w porównaniu z latami ubiegłymi, gdyż uwzględni rezultaty planu sanacji skarbu. Znajduje to wyraz w pokryciu 70 proc. wydatków państwowych, wreszcie uchwalała rada ministrów projekt ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i wojskowych. Nowa ustawa opeera to uposażenie na ostatnio pobieranych poborach czynnych, oraz przewiduje automatyczne podwyższenie poborów. Ponadto reguluje sprawę uposażeń emerytur byłych państw zaborczych.

Stocznia gdańska.

GDANSK, 26 kwietnia. (PAT.) Ażeby dać wyobrażenie o wielkości i zdolności wytwórczej stoczni gdańskiej, kierownictwo zaprosiło wysokiego komisarza ligi narodów i przedstawicieli Rzpłitej z Warszawy, Gdańska, Wejherowa, Tczewa i Pucka, oraz reprezentantów prasy, dla zwiedzenia stoczni. Po przemówieniu dyrektora generalnego goście zwiedzili warsztaty. Następnie dyrekcja przyjmowała gości obiadem, podczas którego wygłoszono szereg przemówień. Przemawiali: prezydent Salm, wicemin. Eberhardt, admirał Borowski i radca Wróbel, podkreślając zgodnie wielkie zasługi dyr. Noego około rozwoju stoczni gdańskiej, oraz wskazując na wielkie znaczenie warsztatów, zwłaszcza dla Polski i Gdańska.

Polityka zagraniczna Finlandji.

Przemówienie min. spraw zagr.

RYGA, 26 kwietnia. (Pat.) Jak donosi lotewska Ag. telegraf. w Helsińgorsie na zjeździe partji postępowych minister spraw zagranicznych wygłosił przemówienie, w którym omówił politykę zagraniczną Finlandji.

W Rosji ciągle jeszcze trwa proces rewolucyjny i dlatego trudno jest dziś powiedzieć jaka będzie Rosja w przyszłości. Państwa bałtyckie, jako sąsiadujące z Rosją powinny uważnie śledzić bieg wypadków, ażeby być przygotowanym na wszelką ewentualność. — Układ warszawski nie został ratyfikowany przez Finlandję dlatego, że idea związku państw bałtyckich jeszcze nie dojrzała w umysłach fińskich, mimo to Finlandja zdążyła do zbliżenia do państw bałtyckich i do Polski, mając na względzie zabezpieczenie swej niezależności. Wkońcu minister podkreślił, że zawarcie związku państw bałtyckich będzie przyspieszone.

Wojna domowa w Chinach.

MOSKWA, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). Informacje dzienników sowieckich stwierdzają, że wojna domowa w Chinach trwa dalej.

Pod Kantonem wojska U-Pej-Fu zostały rozbite przez Sun-Jan-Tseua. Na północy przeciwko U-Pej-Fu skoncentrowanych zostało 10 dywizji pod dowództwem Czan-Tso-Lina. Rząd japoński jakoby zaproponował Czan-Tso-Linowi udzielenie pożyczki.

Położenie finansowe rządu pekińskiego z każdym dniem staje się groźniejsze, tembardziej, że obawiają się klęski głodu.

Zamknięcie zjazdu komunistów.

MOSKWA, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). Rosyjski zjazd partji komunistycznej zakończono jednogłośnie przyjęciem rezolucji, wniesionych przez centralny komitet.

Komuniści złożyli rewolucyjne przyrzeczenie, podporządkowując się hasłom bolszewickim starej szkoły Lenina, z któremi pójdą między masy. Najważniejszą z uchwalonych rezolucji jest uchwała w sprawie ujednostajnienia podatków i przeliczenia podatku żywnościowego na pieniądze.

MIN. SOSNKOWSKI WYJechał NA POMORZE.

WARSZAWA, 26 kwietnia. — (Pat.) — W związku z pobylem prezydenta Rzplitej na Pomorzu, min. spr. wojsk. gen. Sosnkowski wyjechał tam również dnia wczorajszego. Dnia 28 kwietnia minister przeprowadzi w Gdyni inspekcję floty, zaś dnia 29 b. m. spotka tam prezydenta i będzie mu towarzyszył przy przeglądzie floty.

ZJAZD TOW. TATRZAŃSKIEGO

KRAKÓW, 26 kwietnia. (Pat.) Odył się tu pierwszy walny zjazd delegatów polskiego tow. tatrzańskiego i reprezentantów od działów tegoż towarzystwa z Warszawy, Krakowa, Lwowa, Poznania, Łodzi, Wilna, Cieszyna, Nowego-Sącza, Żywca, Zakopanego, Nowego-Targu i Kołomyi.

Delegaci zaniepokojeni stanem sprawy Jaworzyny uchwili zwrócić się do min. spr. zagr. z nagłaniem przedstawieniem, że załatwienia sprawy Jaworzyny przez konferencję ambasadorów wywołuje jaknajwiększe zaniepokojenie w szerokich kołach polskiego tow. tatrzańskiego jak i pokrewnych towarzystw krajowych w całej Polsce.

PETLUROWCY JESZCZE PROTESTUJĄ.

BERLIN, 26 kwietnia. (Tel. wł. „Głosu Polskiego“). „Berliner Tageblatt“ donosi z Wiednia, że liga związku narodowego wschodnich i zachodnich ukraińców złożyła energiczny protest przeciwko decyzji konferencji ambasadorów w sprawie wschodnich granic Polski.

WYKRYCIE SPRZYSIĘZENIA PRZECIWKO MUSSOLINIEMU.

MEDJOLAN, 26 kwietnia. (Tel. wł. „Głosu Polskiego“). Z Medjola nu donoszą, że policja odkryła wielkie sprzysiężenie przeciwko Mussolinemu i faszystom. Wiele osób aresztowano.

W RUMUNJI PANUJE SPOKÓJ.

BUKARESZT, 26 kwietnia. — Ag. Radio-Orient komunikuje: W ostatnich dniach w prasie zagranicznej pojawiły się wiadomości przedstawiające w fałszywym świetle sytuację w Rumunii. Pogłoski o ruchu rewolucyjnym w Rumunii, o ucieczce króla, mobilizacji, zniesieniu zakonów, wszystko to jest pozbawione prawdy.

PRAWA WYBORCZE KOBIEC W ANGLII.

LONDYN, 26 kwietnia. (PAT.) Izba gmin przyjęła projekt ustawy w całej rozciągłości z prawami wyborczymi mezczyzn.

MILICJA KOMUNISTYCZNA.

MOSKWA, 26 kwietnia. (AW). Wobec nieufności bolszewików do obecnego składu czerwonej armii, postanowiono utworzyć specjalne oddziały milicji komunistycznej, złożonej wyłącznie z wypróbowanych komunistów.

Zamierzone jest również utworzenie dziesięciu dywizji, które miałyby być rozrzucone po całej Rosji.

RUCH ANTYSOWIECKI NA UKRAINIE.

LWÓW, 26 kwietnia. (AW). — Z pogranicza sowiecko-polskiego donoszą, że na Ukrainie, szczególnie w powiatach winnickim, litwiskim i żytomierskim, szerzy się coraz bardziej ruch powstańczy, tak, że sowieci muszą używać specjalnych oddziałów do tłumienia powstania.

Również w centralnej Rosji, w powiecie nowielskim, zlikwidowano ostatnio z wielkim trudem anty bolszewickie powstanie chłopskie.

RUSYFIKACJA UKRAIŃCÓW.

MOSKWA, 25 kwietnia. (Ag. Wsch.) — Ukraina uskarża się że władze sowieckie tendencyjnie rusyfikują rekrutów ukraińskich, odbywających służbę wojskowa w Rosji centralnej.

Co uchwili kongres komunistów w Moskwie.

MOSKWA, 23 kwietnia. (Rps). Ukończony właśnie XII kongres rosyjskiej partji komunistycznej przyjął na końcowym posiedzeniu obszerną uchwałę treści ogólnej, omawiającą ogólną politykę partji. Uchwała ta między innymi głosi: „Zjazd w zupełności aprobuje polityczną i organizacyjną linię wytyczną komitetu centralnego, który zapewnił partji w ciągu roku ub. poważne powodzenie. W szczególności zjazd w zupełności aprobuje politykę międzynarodową, kierowaną przez komitet centralny i zdecydowanie potępia wszelkie wahania w tym zakresie. Zjazd kategorię potwierdza niewzruszalność zasad monopolu handlu zewnętrznego, niedopuszczalność wszelkich wahań i ustępstw w przeprowadzeniu tego monopolu i poleca nowemu komitetowi centralnemu przedsięwziąć systematyczne zarządzenia w celu wzmocnienia i rozwoju systemu monopolu w handlu zewnętrznym“.

Dalej uchwała stwierdza zwiększenie się popularności partji w szerokich kołach robotniczych i wylicza dodatnie wyniki, jakoby osiągnięte w dziedzinie polepszenia bytu robotniczego. Uchwała zaleca, aby „jaknajliczniejsze wysiłki skierowane były do odrodzenia przemysłu mlejskiego, a przede wszystkim ciężkiego przemysłu, który jeden tylko może stać się trwałym fundamentem rzeczywiście socjalistycznego budownictwa“. Następnie uchwała aprobuje wywóz zboża zagranicę, co ma pobudzić włościactwo do bardziej intensywnej uprawy roli, skoordynuje ceny zboża z cenami wyrobów przemysłu i zapewni rolnictwu możliwość nabywania niezbędnych mu wyrobów przemysłowych. Uchwała zaleca centralnemu komitetowi partji, jako zadanie, mające być wypełnionem w ciągu najbliższych lat, wzmocnienie spójności pomiędzy miastem, a ludnością wiejską, pod kierunkiem partji komunistycznej, zalecając szereg środków praktycznych, mających na celu ten wynik.

Następnie uchwała zaleca wzmocnienie roli partji komunistycznej we wszystkich dziedzinach życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego, a także nalega na spotęgowanie centralizmu w łonie samej partji i ograniczeniu samodzielności oddzielnych organizacji partyjnych nawet w dziedzinie gospodarczej. „Rosyjska partja komunistyczna powinna kierować całą pracą poli-

tyczną i kulturalną wszystkich organów władzy państwowej; powinna ona kierować działalnością wszystkich organów rolniczych republiki“. Dalej uchwała mówi: „W żadnym razie partja nie może się ograniczyć tylko ogólną propagandą i agitacją. Dyktatura klasy robotniczej nie może być zapewniona inaczej niż w formie dyktatury jej przodującej awangardy-partji komunistycznej“. — Omawiając następnie z zastrzeżeniem udział „w pracy gospodarczej i ogólnopństwowej zdrowych żywiołów z pośród bezpartyjnych robotników i włościain“, uchwała potwierdza, że naczelne miejsce należy się wyłącznie partji komunistycznej. „ponieważ ona jedna tylko jest powołana przez historię być rzeczywistym rzecznikiem dyktatury“ klasy robotniczej“.

Uchwała zaleca zwrócenie bacznej uwagi na interesy mas pracujących w wielkiej ilości narodowości, poprzednio uciskanych i pod tym względem przewiduje jaknajbardziej stanowczą walkę z resztkami szowinizmu wielkorusyjskiego. Następnie uchwała mówi o reformie i radykalnej systematyzacji aparatu państwowego, zwracając uwagę na jego taniłość.

Końcowa część uchwały poświęcona jest stosunkowi partji do nowej polityki ekonomicznej i udziału członków partji w przedsiębiorstwach gospodarczych. — Uchwała mówi o pewnym niebezpieczeństwie uzyskania wpływów przez burżuazyjne żywioły, wytworzone przez nową politykę ekonomiczną. Centralny komitet partji powinien przedsięwziąć środki, przeciwdziałające niebezpieczeństwu, wynikającemu z faktu zmniejszenia liczebności robotników komunistów na stanowiskach kierowniczych w organach gospodarczych.

Uchwała potwierdza rezolucję poprzedniej konferencji, żądającą materialnej niwelacji członków partji i wzywa do zwalczania ideologii, przeciwstawiającej partię — państwu sow. i to ostatnie — klasie robotniczej. Uchwała wyowiada się przeciwko wszelkim wahaniam w kwestii zachowania dyktatury klasy robotniczej i partji komunistycznej.

Wreszcie uchwała zdecydowanie potępia t. zw. „opozycję robotniczą“ i „rozszerza to potępienie na każdego, kto chciałby zachwiać jedność partyjną w obecnej, decydującej dla rewolucji chwili“.

Z sesji rady ligi narodów.

(Informacje z kół dyplomatycznych).

VI.

Salgo - Tarjan.

Rada ligi narodów przystępuje do ponownego rozpatrzenia sprawy delimitacji granic między Węgrami a Czechosłowacją w zagłębiu Salgo-Tarjan.

Komisja, której polecono, zgodnie z traktatem w Trjanon, delimitację granic między obydwoma krajami podzieliła się na obozy różnoleczbowe, z których jeden polecał utrzymanie granic, ustalonych w traktacie, drugi zaś był zdania, że należy zwrócić się do rady ligi narodów w celu uzyskania poprawy niektórych punktów granicznych. Ta ostatnia decyzja ostatecznie uzyskała większość, dzięki głosowi przewodniczącego.

Stąd więc sprawa wpłynęła do rady ligi, co zreszta jest zupełnie zgodne z postanowieniem traktatu, wedle którego rada ligi może na prośbę jednej ze stron ofiarować swe „dobre usługi“ w sprawie ostatecznej delimitacji.

Węgry zwróciły się już o te „dobre usługi“ do rady ligi poprzednio. Rząd Czechosłowacji nie uczynił tego, nie zgłaszał jednak o-

pozycji. Po wysłuchaniu przedstawicieli obu stron p. Osusky'ego ze strony Czechosłowacji, oraz gen. Tanczosa ze strony Węgier, rada ligi postanowiła zaoferować swe „dobre usługi“ i rozstrzygnąć sprawę w drodze arbitrażu. Rada poprosiła również przedstawiciela Brazylii p. da Gama przygotować raport w tej sprawie.

Od tego czasu rzeczoznawcy obydwóch stron, oraz członkowie komisji p. Carey (anglik), oraz Pellicelli (włoch) obradowali nad tą sprawą dwukrotnie w Paryżu i do szli we wszystkich niemal sprawach do porozumienia. Tymczasem obydwie rządy ratyfikowały już między sobą konwencje we wspomnianej sprawie podpisaną przez p. Vavrackę ze strony Czechosłowacji i p. Kanve ze strony Węgier, w którym obowiązuje się umożliwić sobie wzajemnie eksploatację kopalni węgla w Salgo-Tarjan. Pozostałe drobne kwestje załatwi obecnie rada ligi narodów.

Henryk Liński.

Kupicie Pożyczkę złotą

W poszukiwaniu dróg porozumienia.

Zadania Francji.

LONDYN, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). „Daily Mail“ donosi z Paryża, że na dzisiejszym tygodniowym posiedzeniu rady ministrów premier oświadczył, że Francja żadnej oferty reparacyjnej nie przyjmie, która nie była stosowana wprost do Francji, lub zawierała klauzule o ewakuacji zagłębia Ruhry.

Poincare żąda również bezwarunkowego nastawiania na kapitulację Niemiec, odnośnie biernego oporu.

Rząd francuski nie godzi się również na oszacowanie zdolności płatniczych Niemiec przez jakąkolwiek komisję międzynarodową.

Rząd niemiecki opracowuje propozycje

W najbliższym tygodniu jeszcze ich nie ogłosi.

BERLIN, 26 kwietnia. (Telegram własny „Głosu Polskiego“). — Dziś przed południem gabinet Rzeszy odbywał narady nad sprawą reparacji. Sprawa była omawiana przy udziale rzeczoznawców niemieckich. W naradach tych idzie o ustalenie formy i treści propozycji niemieckich, które mają być skierowane do państw sojuszników.

Nota z propozycjami w każdym razie w najbliższym tygodniu jeszcze nie będzie wysłana.

Warunek wstępny.

LONDYN, 26 kwietnia. (Pat). Francja obstaje przy tem, ażeby warunkiem przedwstępnym wszczęcia rokowań z Niemcami było zaniechanie oporu ze strony Niemiec.

Komuniści przeciwko okupacji.

BERLIN, 26 kwietnia. (Pat). Zwołany przez komunistów niemieckich kongres rad załogowych w Essen przyjął rezolucję, domagającą się wydania węgla deputatowego wszystkim górnikom, oraz wzywającą górników, ażeby nie pracowali w kopalniach pod dozorem bagnetów.

Stosunek Anglii do sowietów

Anglia nie chce zerwania stosunków z sowietami, aczkolwiek jest oburzona ich prowokacjami.

LONDYN, 26 kwietnia. (Telegram własny „Głosu Polskiego“). „New York Herald“ donosi, że stosunek Anglii do Rosji doszedł do krytycznego punktu. W obradach gabinetu angielskiego w tej sprawie tylko mniejszość wypowiedziała się za zerwaniem stosunków z sowietami. Bonar Law doradzał zaczekać z poczynieniem jakichkolwiek kroków. Jeden z ministrów zwracał uwagę, iż nie należy zrywać stosunków z Rosją, gdyż w tym wypadku Niemcy wykorzystają wytworzoną sytuację dla zbliżenia politycznego i ekonomicznego z Rosją.

LONDYN, 26 kwietnia. (Telegram własny „Głosu Polskiego“). Wiadomość o zagrabieniu przez władze sowieckie drugiego statku rybackiego angielskiego wywołała w Londynie nowe gwałtowne oburzenie przeciw bolszewj. Na środowym posiedzeniu izby gmin wpłynęła interpelacja w sprawie stanowiska, jakie rząd angielski zamierza zająć wobec tego faktu.

Sekretarz stanu do spraw zagranicznych oświadczył, że postępek rządu rosyjskiego wywołał najgłębsze oburzenie rządu i narodu angielskiego. Rząd angielski skierował natychmiast do rządu rosyjskiego bardzo dobitne ostrzeżenie i polecił swemu przedstawicielowi w Moskwie poczynić wszelkie możliwe kroki, aby zmusić rząd sowiecki do wypuszczenia na wolność angielskich rybaków.

W nawiązaniu do powyższych słów deklaracji urzędowej jeden z przedstawicieli partji pracy wystąpił z nagłą interpelacją zredagowaną w formie zapytania, czy rząd wie, że kraj nie chce być wplątany w nową wojnę? Sekretarz stanu odpowiedział potakująco, dodał jednak, że rząd nie zaniedba żadnych środków w celu oddzielenia na Moskwę.

Sytuacja w Bułgarii.

Wywiad z skazanym na śmierć ministrem.

BERLIN, 26 kwietnia. (Pat). „Boersen Courier“ podaje wywiad swego współpracownika z bułgarskim prezydentem ministrów Radosławowem, który został w ojczyźnie swjej skazany na śmierć, ale zdołał uciec zagranicę. Radosławow oświadczył, że partja rządowa zawdzięcza swoje zwycięstwo przy wyborach nowej geografji wyborczej, oraz tej okoliczności, że partje opozycyjne znalazły się bez przywódców. Przywódcy ci, którymi są byli ministrowie, zostali rozmyślnie uwięzieni. Radosławow dziwił się, że w tych warunkach partja rządowa nie zdobyła wszystkich mandatów.

DYSKONTO NA WĘGRZECH ZDOŻAŁO.

BUDAPESZT, 26 kwietnia. Pat. Bank emisyjny podniósł stopę dyskontową z ośmiu procent na dwa

RYGA—PIOTROGRÓD.

MOSKWA, 25 kwietnia. (PAT). W maju otwarta zostanie komunikacja powietrzna Ryga—Piotrogród.

STINNES SIE WYPIERA.

BERLIN, 26 kwietnia. (PAT). — Organ Stinnesa „Deutsche Allg. Zeitung“ donosi, że ani Stinnes, ani jego przedsiębiorstwa nie zakupywały dewiz w czasie ostatniego spadku marki niemieckiej. Mima to „Vorwaerts“ dziś ponownie atakuje Stinnesa i twierdzi, że „Berliner Handelsgesellschaft“ czyni zakupy. „Vorwaerts“ domaga się śledztwa, twierdząc, że śledztwo takie oczyści atmosferę.

STARCIE W KOPALNI.

BERLIN, 26 kwietnia. (Pat). — Biuro Wolfa donosi, że w ostatnich dniach w kopalniach w Buer doszło do starć między robotnikami niemieckimi, polskimi i czesko-słowackimi.

REPRESJE.

PARYŻ, 26 kwietnia. (AW). — „L'Intransigeant“ donosi, że dotychczas wydano z zagłębia Ruhry 3.000 urzędników wraz z rodzinami.

WAI KA NIEMIEC ZE SPEKULACJĄ DEWIZ.

BERLIN, 26 kwietnia. (Telegraf w. „Głosu Polskiego“). Zapobiegawcze zarządzenia niemieckie w walce ze spekulacją dewizową, na bierają mocy w przyszłym tygodniu.

REFERAT GEN. NOLLETA.

PARYŻ, 26 kwietnia. (Pat). — Na wczorajszym posiedzeniu rady ambasadorów, które odbyło się w obecności przewodniczącego międzynarodowej komisji wojskowej, gen. Nollet omawiał szereg spraw związanych z wykonaniem traktatu pokojowego.

STOSUNKI SOWIECKO-JAPONSKIE.

MOSKWA, 25 kwietnia. (Pat). Z Tokio donoszą, iż odbyło się tam posiedzenie gabinetu, poświęcone sprawom rosyjskim. Omawiano m. in. protest rządu sowieckiego przeciwko traktowaniu pełnomocnego przedstawiciela Rosji sowieckiej na Dalekim Wschodzie Joffego przez rząd japoński. Chodzi tu o odmówienie Joffemu prawa korzystania z szyfru. Gabinet japoński postanowił oświadczyć rządowi sowieckiemu, że nie widzi się w możności uznania Joffego jako przedstawiciela oficjalnego, a tem samem nie może mu przyznać prawa korzystania z szyfru.

DUŃSKO-ROSYJSKA UMOWA HANDLOWA.

MOSKWA, 24 kwietnia. (AW). Wczoraj dnia 23 kwietnia została podpisana umowa duńsko-rosyjska, oparta na zasadzie analogicznej do umowy sowieckiej z Norwegją i Czechosłowacją. Na mocy umowy nastąpić ma utworzenie oficjalnego przedstawicielstwa posiadającego przywileje dyplomatyczne. Umowa postanawia nawiązać stosunki handlowe i ekonomiczne, poza tem umowa reguluje obronę interesów obydwu państw podpisanych oraz kwestje tranzytowe i transportowe. Umowa powyższa podlega ratyfikacji.

STAN ZDROWIA LENINA BEZ ZMIANY.

MOSKWA, 25 kwietnia. (Ag. Wsch.) — Dzisiejszy biuletyn o zdrowiu Lenina nie konstatuje żadnych poważniejszych zmian w stanie chorego.

BEZCELOWY UKŁAD.

LONDYN, 26 kwietnia. (Pat). — Omawiając zawarty ostatnio między Danją a sowietami układ handlowy, prasa wyraża przekonanie, że układ ten nie przyniesie Danji żadnych korzyści.

Wykładanie ścian glazurą

„CERAMENT“

wykonuje

E. TORNBURG, Al 1-go Maja 75.

Anglja troszczy się o zdolność płatniczą Niemiec.

WIEDEN, 26 kwietnia. (PAT). „N. Freie Presse“ donosi z Londynu: Na wczorajszym posiedzeniu izby gmin kanclerz skarbu Baldwin w odpowiedzi na interpelację oświadczył, że Bonar Law, przedkładając swego czasu w Paryżu propozycję odszkodowawczą i wymieniając kwotę 50 miliardów mk. w zlocie, rozumiał podział tej sumy w ten sposób, że Anglja otrzymałaby 18 miliardów, które

miałaby wypłacić na rachunek zobowiązań niemieckich Anglii w Ameryce.

W styczniu rząd angielski był zdania, że Niemcy znajdują się w takiej sytuacji, że mogą zapłacić 50 miliardów w zlocie.

Kwestja, czy zdolność płatnicza Niemiec od tego czasu nie zmieniła się, będzie zbadana przez rzeczoznawców.

Fabryka zamachów.

LYON, 26 kwietnia. (Pat). Władze belgijskie wykryły w miejscowości Wickrath na terenie zagłębia kryjówek, w której przygotowywano zamachy na pociągi.

Znaleziono wiele narzędzi do fabrykacji bomb.

W związku z tem aresztowano pięć osób.

Adm. Tirpitz o polityce Niemiec.

BERLIN, 26 kwietnia. (Pat). Znany z okresu wojny admirał niemiecki Tirpitz wygłosił na zaproszenie jednej z hamburskich grup nacjonalistycznych odczyt, w którym zaznaczył, że odporność Niemiec w zagłębiu Ruhry musi iść w parze z jasno sprecyzowanym, świadomym celem politycznym.

Za rzecz ważną uważa Tirpitz określenie przyszłego stosunku Niemiec do Anglii.

Przeciwieństwa, które istniały przed wojną, znikły. Każda jednak próba zbliżenia, podjęta ze strony Niemiec, byłaby szkodliwa, gdyż Anglicy, zdaniem Tirpitz, będą szukali zbliżenia, skoro zobaczą, że Niemcy są im potrzebne.

Turcy prowokują nową wojnę.

LONDYN, 26 kwietnia. (Telegram własny „Głosu Polskiego“). „Times“ donosi z Kairu, że francuzi w Aleksandrii są przygotowani na atak ze strony tureckiej. Podróżni, którzy powrócili z tamtych stron, opowiadają o zgromadzeniu wojsk kemalistów na granicy południowej Syrii.

PARYŻ, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.). Kemal basza wydał do armji i narodu manifest zapewniający, że armja turecka gotowa będzie do kroków wojennych, gdy konferencja lozańska zawiedzie.

Zgromadzenie narodowe w Angorze.

KONSTANTYNOPOL, 26 kwietnia. (Ag. Wsch.) — Zgromadzenie narodowe w Angorze rozwiązało się.

Zgromadz. narodowe na swem ostatniem zebraniu większością głosów przyjęło projekt ustawy o zmianie prawa o zdradzie stanu.

Przyjęta uchwała uważa za zdrajców stanu tych wszystkich, którzy czynnie lub słownie będą aprobowali akty dawnego rządu.

Nowo-przyjęte prawo znosi w praktyce całkowicie wolność wyborczą i uniemożliwia kandydatury opozycjonistów wobec polityki nacjonalistów angorskich.

LYON, 26 kwietnia. (PAT). — Dwadzieścia cztery francuskie towarzystwa, działające na terenie Turcji, wyznaczyły delegatów, którzy mają podjąć rokowania z rządem Angory celem uregulowania spornych kwestji.

Prawdopodobny przebieg dzisiejszej giełdy

Po gwałtownym stosunkowo spadku marki niemieckiej kurs jej powinien się dzisiaj utrzymać na wczorajszym końcowym poziomie, względnie ulec nawet pewnej poprawie. Wszystkie giełdy europejskie przyniosły wczoraj przepowiadaną przez „Głos Polski“ wyższą markę niemieckiej, której tendencja dopiero pod wieczór nieco osłabła.

Słaba tendencja dla walut obcych nie ulegnie również naogół zasadniczym zmianom na naszej giełdzie. Marka polska posiada na giełdach europejskich tendencję mocną i z dnia na dzień zyskuje na wartości, co nie powinno pozostać bez wpływu na kształtowanie się kursów walut wysokocennych, acz spekulacja czyni wszystkie wysiłki, aby nie dopuścić do poprawy wartości naszej waluty.

Na rynku akcji, szczególnie bankowych i cukrowniczych, tendencja mocna. Techniczne i naftowe nieco słabiej. Włókiennicze bez zmian.

WYSTAWA ROLNICZA W PRADZE.

PRAGA, 26 kwietnia. (Agencja Wschodnia.) — W czasie pomiędzy 16 a 21 maja odbędzie się w Pradze wystawa rolniczo-gospo-

Uczestnicy wystawy z Polski będą korzystali ze zniżki opłaty wizowej, wynoszącej 75 procent i ze zniżki na przejazd po kolejach z czeskosłowackich.

Fala żądań i strejków.

Żądania włókniarzy.

Stanowisko związku chadeckiego.

W środę wieczorem odbyło się zebranie delegatów fabryk włókienniczych chrześcijańskiego związku zawodowego w lokalu przy ul. Przejazd nr. 34. Obradowano nad zajęciem stanowiska w sprawie żądań podwyżkowych i po ożywionej dyskusji uchwalono podtrzymać swoje pierwotne żądania, t. j. żądać 33 procent podwyżki, oraz zaprotęstować jeszcze raz przeciwko zamachowi przemysłowców na ustawę o urlopach.

Przedstawiciele chrześcijańskiego związku zawodowego robotników przemysłu włókienniczego w środowej konferencji z przemysłowcami udziału nie brali, gdyż zarząd nie otrzymał oficjalnegoawiadomienia o konferencji. (pap)

Przemysłowcy odrzucili żądania robotników.

Jak wiadomo, po onegdajszej konferencji, przemysłowcy zażądali, aby robotnicy sprecyzowali ostatecznie wysokość swych żądań, wobec czego **ROBOTNICZY ZREDUKOWALI SWA ŻĄDANIA Z 50 NA 35 PROCENT PODWYŻKI.**

W związku z tem odbyła się narada przemysłowców, po której **PRZEMYSŁOWCY ODMÓWILI UDZIELENIA WIEKSZEJ PODWYŻKI, NIŻ POPRZEDNIO ZAOFIAROWALI (8 proc).**

Przemysłowcy motywują swe postanowienie tem, iż sytuacja w przemyśle stale się pogarsza, że w składach fabrycznych gromadzi się coraz większa ilość towaru i przewidywane są dalsze ograniczenia i redukcja dni pracy.

Decyzję swą przemysłowcy przesłali przedstawicielom związków robotniczych. (bip)

Przemysł łódzki w cyfrach.

W miesiącu marcu dostarczono przemysłowi łódzkiemu 1,949,370 kg. wełny. Wywieziono z Łodzi produkcji przemysłu wełnianego 986,020 kg.

Bawełny przywieziono 4,766,665 kg., wywieziono z Łodzi gotowej produkcji bawełnianej 4,930,080 kg. (PAP).

Pończosznicy otrzymali 55 proc. podwyżki.

Pończosznicy ręcznych warsztatów wystąpili z żądaniem wyrównania płac według podwyżek w przemyśle włókienniczym w miesiącu lutym i marcu.

Po dłuższej konferencji pracownicy uzyskali 55 procent podwyżki. (bip)

Żądania szewców.

Szewcy-kamasznicy wystawili żądania podwyżkowe od 50 do 100 procent w zależności od kategorii.

Termin odpowiedzi na te żądania do dnia dzisiejszego.

O ile dziś przemysłowcy nie zaakceptują tych żądań, kamasznicy przystąpią do strejku.

Szewcy ręczni I, II i III kategorii wystawili żądania podwyżki w wysokości 50 procent z terminem odpowiedzi do soboty dnia 28 bm.

W poniedziałek odbędzie się u inspektora pracy III okręgu konferencja w tej sprawie.

O godzinie 4 po południu w poniedziałek odbędzie się ogólne zebranie, na którym zostanie zdecydowana sprawa dalszej akcji.

Szewcy-grywiarze, którzy strejkują od onegdaj, na dzisiejszym ogólnym zebraniu postanowili strejk kontynuować.

Miejski podatek dochodowy.

Wobec wielu sprzecznych opinii co do podatku dochodowego od przemysłu łódzkiego, wyjaśniamy, że stopa procentowa podatku od obrotu produktami przemysłowymi na rzecz miasta (jak brzmi statut magistratu) nie zmieniła się i jak poprzednio tak i obecnie wynosi od t. zw. półproduktów przemysłowych 0,1 procent, od gotowych wyrobów 0,2 procent, od wyrobów pończosznich 0,125 proc. Firmy zarobkowe do trzech oddziałów płaca 0,125 pr. Podatek wymierza się od zadeklarowanej sumy obrotu brutto. Deklaracje podatkowe składa się w oddziale podatkowym, który oblicza podatek, poczem petent otrzymuje nakaz płatniczy. Specjalni kontrolerzy sprawdzają, czy zadeklarowana suma obrotu brutto odpowiada rzeczywistości. (pap)

Strejk krawców zaostrzył się.

Jak już donosiliśmy w poniedziałek wybuchł strejk pracowników krawieckich w ilości przeszło 1000 osób.

W związku z bezrobociem odbyła się konferencja między pracodawcami żydowskimi a delegatem związku krawieckiego żydowskiego. Na konferencji pracodawcy zaproponowali 20 procent, pracownicy jednak obstawali przy żądaniu 50 procentowej podwyżki i konferencję przerwano nie doszedłszy do porozumienia.

Natomiast pracodawcy chrześcijańscy zaproponowali przed rozpoczęciem strejku 8 procent podwyżki, wzorując się na proponowanej podwyżce w przemyśle włókienniczym. Sprawa utknęła również na martwym punkcie.

Wobec tego w lokalu O. K. Z. Z. odbyło się zebranie strejkujących pracowników krawieckich.

Z przebiegu strejku zdawał sprawozdanie p. Jankowski, który nawoływał do dalszego bezrobocia, podkreślając, iż konjunktura w krawiectwie jest dobra i pracownicy winni osiągnąć żądane podwyżki.

Po dłuższej dyskusji przyjęto następującą rezolucję:

„Zebrani pracownicy krawieccy dwóch związków „Igła“ (Al. Kościuszki 2) i Związku krawców po wysłuchaniu sprawozdania komisji strejkowej z pertraktacji odbytych w dniu 25 b. m. postanawiają: 1) wobec lekceważenia słusznych żądań przez pracodawców, którzy proponują 20 procent (majstrowie żydowscy) i 8 proc (majstrowie polscy) zebrani nie zgadzają się na powyższe propozycje, gdyż wysokość tych podwyżek jest niemożliwa do przyjęcia, wobec wzrastającej drożyzny. 2) zebrani postanawiają absolutnie nie przerywać strejku i walczyć aż do całkowitego uzyskania swych minimalnych żądań.

Reasumując powyższe, zebrani stwierdzają, że pracodawcy ignorują żądania tak skromne, wobec wzrastającej drożyzny i zwracają się do wszystkich pracowników krawieckich, aby się bezwzględnie zastosowali do powyższego, solidarnie porzucili pracę i przystąpili do walki o poprawę swego bytu. (bip)

Strejk czapników.

Jak już donosiliśmy czapnicy wystawili żądania podwyższenia płac o 100 — 135 procent. Ponieważ majstrowie żądań tych nie uwzględnili, robotnicy porzucili pracę. (bip)

Wspólny front pracowników piekarskich.

Na wspólnej konferencji pracowników piekarskich chrześcijan i żydów postanowiono wystawić żądanie podwyższenia zarobków o 75 procent i akcję prowadzić wspólnie. (bip)

Przygotowania do wyborów komunalnych.

Z głównego komitetu wyborczego.

Całokształt pracy głównego komitetu wyborczego, jaka już dziś została dokonana, przedstawia przewodniczący główn. kom. wyborcz., sędzia Kahl w sposób następujący.

Prace przedwyborcze stanęły na konkretnym gruncie w dniu 21 b. m., w którym to dniu przewodniczący główn. komitetu wyborczego zwołał zebranie wszystkich przewodniczących obwodowych komisji wyborczych oraz ich zastępców. Na zebraniu tem, po odczytaniu dekretu o wyborach oraz regulaminu dodatkowego do tego dekretu, przewodniczący udzielił wyczerpujących wyjaśnień w sprawie ogólnych przepisów komisji wyborczych. Po dyskusji włączono przewodniczącym wykazy wyborców i wszelkie materiały do tych wykazów oraz

instrukcje. Komisje obwodowe nadspodziewanie energicznie rozpoczęły swoje czynności. Zbadano listy wyborców, sprawdzając z księgami ludności wykazy wyborcze, i pomimo wielu trudności, listy wyborców wyłożone były na czas, t. j. 24 b. m.

Mandaty na członków komisji wyborczych niemal wszyscy proponowani przyjęli. Ci z członków, którzy uchylili się od przyjęcia mandatu, pociągnięci będą do odpowiedzialności karnej.

Wszyscy właściciele domów lub ich zastępcy, którzy nie złożyli list komisjom obwodowym, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

O pracach wyborczych sędzia Kahl wyraził się nader optymistycznie, podkreślając raz jeszcze energię komisji obwodowych. (PAT.)

Sprawdzanie list.

Sprawdzanie list wyborczych do rady miejskiej w Łodzi zostało wczoraj zakończone. Obecnie pracują tylko te komisje obwodowe wyborcze, w których zgłoszono reklamacje i przeciwrklamacje. Po rozpatrzeniu tych spraw komisje te będą zamknięte do dnia głosowania. (P. A. T.)

Lista radnych P. P. S.

Została ustalona lista kandydatów na radnych m. Łodzi P.P.S. Obejmuje ona około 100 nazwisk kandydatów. Na czołowych miejscach znajdują się:

- 1) dr. Kopicński Stefan.
- 2) prezydent Rzewski.
- 3) Rapalski Stanisław.

- 4) starosta Remiszewski.
- 5) Kałużyński.
- 6) Andrzejak Marjan.
- 7) Kempner Rafał (mecenat)
- 8) Danielewicz.
- 9) Lipski.
- 10) Napiórkowska. (pap)

Przed wyborami do kasy chorych.

Z powodu zbliżających się wyborów do kasy chorych, zorganizowany został bezpartyjny komitet zwłazków pracowniczych, do którego dotychczas akces swój zgłosiły następujące związki: związek zawodowy techników, związek zawodowy majstrów fabrycznych, związek zawod. ubezpieczeniowców, zw. zaw. bankowców, zw. zaw. urzędników miejskich, zw. zaw. farmaceutów, stowarz. techników, stow. handlowców polskich i stow. handlowców chrześcijańskich.

Komitet ten odbył już niedawno posiedzenie organizacyjne, a onegdaj odbyło się dalsze posiedzenie na którym rozpatrywane były sprawy, dotyczące następujących prac, jak to taktyki i programu wyborczego, który, jako apolityczny, powinien mieć poparcie mas urzędniczych.

Na ostatnim posiedzeniu uchwalono do ogółu pracowników wydać odezwę. Na następnym posiedzeniu będzie omawiana sprawa ułożenia listy kandydatów, reprezentujących zwłazek, występujących wspólnie podczas wyborów do kasy chorych. (bip)

W związku ze zbliżającymi się wyborami do władz kasy chorych prowadzone są intensywnie prace nad ułożeniem list wyborczych. — Ostateczny termin wyborów nie jest jeszcze ustalony, gdyż zależny jest właśnie od przeprowadzenia prac wstępnych, co jest niezmiernie żmudne i wymaga intensywnie pracy. (bip)

Stanowisko krawców.

Onegdaj odbyło się zbranie krawców w związku ze zbliżającymi się wyborami do rady miejskiej.

P. Jankowski wskazując na dotychczasową działalność samorządu miejskiego, nawoływał zebranych by głosowali na listę „związku proletariatu miast i wsi“.

Referat ten wywołał burzliwą dyskusję.

Ostatecznie większością głosów uchwalono głosować na powyższą listę. (bip)

Akcja przedwyborcza żydów.

Oprócz utworzonego żydowskiego bloku wyborczego (sjonisci, kupiectwo i klub rzemieślniczy, oraz Poale Sjon i „Bundu“ odbyły

się zebrania sjonistycznej partii pracy „Hittahdut“, na którym po dyskusji postanowiono ratyfikować uchwałę zarządu co do wystąpienia z własną listą przy wyborach do rady miejskiej.

Wybrano komitet wyborczy z egzekutywą na czele, w skład której weszli poseł Lewinson, E. Neugoldberg, prof. S. Rygiel, dr. Szwajg i Szurek.

Utworzono również komisję propagandy z dr. Elenbergiem na czele i komisję finansową pod przewodnictwem p. J. Goldkranca.

W sobotę ustalona zostanie ostatecznie lista kandydatów.

Jak wiadomo ortodoksi odmówili pójścia wraz z sjonistami i kipcami przy wyborach do rady miejskiej. Wystawiają oni własną listę kandydatów, której skład ustalony zostanie w końcu bieżącego tygodnia. (bip)

Wysiedlanie cudzoziemców.

Wobec częstych zapytywań wyjaśniamy, iż jedynie do dnia 15 b. m. komisariat rządu wydawał paszporty specjalnego typu obywatelom rosyjskim, ukraińskim i litewskim na wyjazd za granicę, obecnie jednak w myśl rozporządzenia m. s. wewn. paszporty takie wydawane już nie będą i obywatelom bez paszportu wysyłani zostaną etapem do odnośnych swych granic. (bip)

Czytajcie „Kurjer Wieczorny“.

Ile będziemy płacić komornego?

Na onegdajszym posiedzeniu komitetu ekonomicznego ministrów rozważano projekt ustawy o ochronie lokatorów, przekazany komitetowi ekonomicznemu do ostatecznej decyzji przez radę ministrów. —

Utrzymano w całej rozciągłości projekt poprzedni komitetu ekonomicznego: przy obliczaniu komornego 100 rubli równać się ma 266 złotym, 100 koron — 106 złotym, 100 mk. niemieckich — 123 złotym.

Do 1 stycznia 1924 r. wysokość komornego wynosić ma 15 proc. komornego przedwojennego, przeliczonego na złote polskie w stosunku powyższym, a następnie komorne podwyższone będzie co kwartał o 5 procent, aż do 75 procent komornego przedwojennego w ostatnim kwartale 1927 roku.

Normy te dotyczą mieszkań prywatnych. Sklepy i lokale przemysłowo-handlowe wogóle płacić mają do stycznia 1924 roku 40 procent, przeliczonego na złote komornego przedwojennego, od 1-go stycznia 1924 r. — 50 procent komornego przedwojennego, a następnie o 5 procent więcej co kwartał, aż do 100 proc. komornego przedwojennego w połowie roku 1927.

Do czasu podniesienia komornego do poziomu przedwojennego dla sklepów i do 75 procent poziomu przedwojennego dla mieszkań obowiązuje lokatorów opłata za wodę, kanały, oświetlenie, ogrzewanie, windę, ubezpieczenie i t. d.

Urzędowe oszacowanie sprzedanych nieruchomości.

Ustawa z dnia 26 września 1922 r. dotycząca ustalania wartości celem wymiaru opłat stemplowych, zezwala władzy skarbowej na wymiar podatku wedle rzeczywistej wartości, ustalonej przez przysięgłych rzeczoznawców, jeżeli umówiona cena sprzedaży przez kontrahentów jest niższa.

Jak się dowiadujemy, władze skarbowe w Łodzi, na podstawie tejże ustawy, przystąpiły energicznie do wymiaru tego podatku. M. in. odnośnie do sprzedaży domu Siemens przy ul. Piotrkowskiej 96, na rzecz Banku Handlowo-Przemysłowego w Łodzi za sumę 1 miliard 400 milionów mk. polskich nastąpiło, jak się dowiadujemy, w tych dniach oszacowanie tej nieruchomości przez odnośne władze na sumę około 6 miliardów marek, z czego przypadająca

opłata w stosunku 6 proc. ogólnej sumy będzie ściągnięta na rzecz skarbu państwa, czyli od pozostałej sumy 4.600 milionów (cztery miliardy sześćset milionów) Bank Handlowo-Przemysłowy musi zapłacić skarbowi państwa należną z tego tytułu kwotę.

Zaznaczyć należy, że w tym trybie nastąpi oszacowanie i innych nieruchomości, sprzedanych począwszy od dnia 26 września 1922 r. i skarb państwa wreszcie uzyska należne sumy od obrotu nieruchomości.

Przed wejściem w życie tej ustawy państwo, z powodu zbyt niskich szacunków, wzgl. zatajeń, tak sprzedawców, jak i nabywców, ponosiło roczne miliardowe straty, co w znacznej mierze przyczyniało się do deficytu skarbowego i w związku z tem spadku naszej marki. (pap)

Z życia funkcjonariuszów policji państwowej.

Z inicjatywy komendanta okręgu p. p. insp. Wróblewskiego, powstała przy komendzie okręgu p. p. kasa pożyczkowa i zapomogowo-oszczędnościowa funkcjonariuszów pol. państw. okręgu łódzkiego. Celem kasy jest nieść pomoc funkcjonariuszom policji w krytycznych chwilach życia. — Środki materialne kasy tworzą: półprocentowe potrącenia z każdej wypłaty poborów stałych na kasę zapomogową, z ofiar i darowizn, z wpisowego, z trzechprocentowych potrąceń z każdej wypłaty poborów stałych na fundusz oszczędności, z funduszu wdowiego (w razie śmierci funkcjonariusza z ręki zabójcy), z funduszu wdowiego w razie śmierci naturalnej.

Zapomogi i pożyczki udziela się z polecenia zarządu kasy. Rozmiar zapomóg bezwrotnych na razie jest ustalony, jak następuje: 1) w wypadkach śmierci a) członka — rodzina otrzymuje jednomiesięczne pobory tegoż członka, b) żony i dorosłego, będącego na utrzymaniu funkcjonariusza — 50 proc. miesięcznych poborów, c) niepełnoletniego dziecka — 30 proc. miesięcznych poborów.

2) zapomogę bezwrotną otrzymuje członek nawiedzony chorobą lub jakimkolwiek nieszczęśliwym wypadkiem, pociągającym za sobą ruiny materialne. Mogą być również udzielane członkom pożyczki zwrotne 4 proc.

Specjalny fundusz stanowi wyjątkowa własność członka i podlega zwrotowi na każde żądanie lub na wypadek śmierci. (pap)

Sport w Łodzi.

Ceny biletów na zawody.

Zarząd łódzkiego związku okręgowego piłki nożnej na posiedzeniu w dniu 25 b. m. uchwalił między innymi podwyższyć ceny biletów na zawody o mistrzostwo okręgu łódzkiego w następujący sposób:

Klasa A. Trybuna — 10.000 mk., siedzący 7.000 mk., wejściowy 4.000 mk., uczniowski i dla woj-

skowych (do sierżanta włącznie) 1.000 mk.

Klasa B. Trybuna — 5.000 mk., wejściowy 3.000 mk., uczniowski i dla wojskowych 1.000 mk.

Jednocześnie postanowiono początek zawodów o mistrzostwo klasy A przenieść o pół godziny później, czyli obecne rezerwy klubów klasy A rozpoczynać będą za wody o godzinie 14.30. (Pap)

Plan zawodów w dniu 3 maja r. b.

W sprawie zawodów w dniu 3 maja, urządzonych na rzecz P. Z. P. N. uchwalono, że względu na miejscowe warunki, polecić wydziałom gier i dyscypliny zestawie nie drużyn według następującego planu:

Na boisku D.O.K. IV. Team I kl. A — Team II kl. A.

Przedmecz G. M. S. — „Concordia”

Na boisku przy ulicy Wodnej Team I kl. B. — Team II kl. B.

Przedmecz: „Sokol” — „Rapid”
Na boisku w Helenowie „Hakoah” — „Elektrotechnicy”
Przedmecz: „Achduth” — „Pogoń”

Wskutek powyższego, sportowa Łódź będzie mogła poznać już reprezentacyjną drużynę Łodzi, co będzie tem ciekawsze, że jeszcze w maju łódzki związek okręgowy piłki nożnej wysła reprezentację miasta na zawody międzymiastowe z Krakowem. (Pap)

SALA FILHARMONJI

DZIELNA 20

Niedziela, d. 29 kwietnia, o g. 9.15 wiecz.

Aleksander

Wertyński

nieodwołalnie

po raz ostatni

występuje w Łodzi.

W programie między innymi: „Obłąkany Kataryniarz”, „Księżniczka Malen”, „La femme raffinée” i wiele innych popularnych piosenek.

Bilety w kasie Filharmonji, Dzielna 20.

Dzisiejsza pogoda.

Komunikat państwowego instytutu meteorologicznego.

Prawdopodobny przebieg pogody w dniu dzisiejszym:

Przeważnie pochmurno, deszcze, w Polsce północno-zachodniej miejscami burze, na południu-wschodzie dość pogodnie i ciepło. Umiarkowane, miejscami dość silne wiatry południowo-wschodnie.

Przygotowania do święta narodowego.

Zgłoszenia uczestników w pochodzie 3 maja przyjmuje sekretariat przyboczny p. wojewody (województwo, ul. Zawadzka).

Do dnia dzisiejszego napłynęło mnóstwo zgłoszeń ze strony korporacji, stowarzyszeń, szkół etc.

Sekcja pochodowa ustaliła następujący porządek ustawienia poszczególnej grup w pochodzie:

- 1) duchowieństwo;
- 2) władze;
- 3) harcerstwo;
- 4) szkoły;
- 5) wolne zawody;
- 6) cechy;
- 7) związki zawodowe;
- 8) ugrupowania polityczne;
- 9) organizacje;
- 10) luźna publiczność;
- 11) straż ogniowa;
- 12) wojsko.

Komitet zwraca uwagę rodziców i pedagogów, że w pochodzie udział ma brać młodzież szkół powszechnych od klasy 5-tej, szkół średnich od klasy 3-ciej.

Jak otrzymać paszport zagraniczny.

Według informacji, otrzymanych z komisariatu rządu, aby otrzymać paszport zagraniczny, należy przedstawić następujące dokumenty: 1) zaświadczenie urzędu skarbowego i magistratu m. Łodzi o uiszczeniu podatków państwowych i komunalnych (zaświadczenie to musi być wydane na imię głowy rodziny nawet w tym wypadku, gdy wyjeżdża jeden z członków rodziny); 2) świadectwo kwalifikacyjne z komisariatu policji; 3) poświadczenie o celu wyjazdu; 4) zezwolenie P. K. U. dla mężczyzn od lat 18 — 40, oraz 5) polski dowód osobisty. (bp)

Miasto opiekunie się choremi dziećmi.

Wydział opieki społecznej wysłał w dn. 24-go b. m. do szpitala jaglicznego w Witkowicach 40 dzieci. Dzieci te spędzą w Witkowicach całe lato, a pobyt ich w szpitalu trachometrycznym będzie jednocześnie letniskiem i kuracją wypoczynkową. Tegoż dnia wydział op. społ. wysłał na koszt miasta 9 zagrożonych gruźlicą dzieci na kurację do Zakopanego.

Czy przewidziany jest spadek cen.

Optymizm d-ra Albina Grabowskiego.

Zapytywany przez naszego współpracownika kierownik referatu walki z lichwą przy komisariacie rządu, dr. Albin Grabowski, co do możliwości nowego wzrostu drożyzny, oświadczył:

O nowym wzroście drożyzny nie może być mowy, lecz przeciwnie, należy się liczyć ze spadkiem cen, gdyż już dziś w wielu gałęziach handlu ceny się ustaliły z powodu zastój.

Rosną jeszcze obecnie ceny tylko niektórych artykułów żywnościowych, szczególnie chleba i mięsa, a to wskutek zmniejszenia się ilości zboża i bydła, sprzedawanego przez producentów, którzy naogół coraz oporniej pozbywają się tych artykułów.

Obecnie władze całą swoją uwagę skierowały na ten objaw i wydały najostrzejsze zarządzenia, aby nie dopuścić do dalszego

śrubowania cen przez producentów.

Zdaniem dr. Grabowskiego, ostatecznie antydrożyzniane zarządzenia władz centralnych, jak zakaz wywozu pewnych artykułów pierwszej potrzeby, zaopatrywanie samorządów i spółdzielni w kapitały obrotowe, następnie wszczęta akcja uzdrowienia gospodarki skarbowej — wydają już swoje owoce. Tendencja zwżwkowa jest coraz słabsza i jeżeli jeszcze istnieje, to tłumaczyć ją tylko można chęcią wyzysku i specjalnymi apetytami pośredników.

Obecnie daje się odczuwać niżka cen nabiału, co naciągnąć musi, naturalnie całkiem, spadek cen mięsa i tłuszczów. Dużą wagę w skuteczności walki z drożyzną posiada poparcie przez całe społeczeństwo zarządzeń państwowych. (pap)

Wydawanie zapomóg rodzinom rezerwistów.

Wydział opieki społecznej magistratu m. Łodzi, na którym spoczywa ustawowy obowiązek załatwiania spraw o zapomogi dla rodzin rezerwistów, powoływanych na ćwiczenia wojskowe, otrzymał do dnia 26 b. m. 275 podań o zapomogi.

Z tej liczby wydano 150 orzeczeń, przyznających rodzinom powołanych prawo do otrzymywania zapomóg od pracodawców.

W dniu 26 b. m. rozpoczęto wypłatę zapomóg rodzinom, otrzymującym zapomogi ze skarbu państwa. Czynność tę władze skarbowe przekazały wydziałowi opieki społecznej. Tegoż dnia wypłacono takich zapomóg ogółem 16 osobom na sumę 4.216.000 mk.

Zycie i sąd.

Echa wyborów do sejmu.

Sąd okręgowy pod przewodnictwem sędziego Kahla rozpatrywał na posiedzeniu 26 kwietnia sprawę apelacyjną Moszka Scheibowicza, pociągniętego do odpowiedzialności sądowej z art. 138 k. k. za to, że w dniu wyborów do sejmu rozdawał kartki wyborcze, oznaczone nr. 5 w obrębie 20 kroków od lokalu wyborczego, agituując przytem na rzecz wspomnianej listy nr. 5. Oskarżonego bronił mecenas Kempner, dowo-

dząc, że ustawa sejmowa o ordynacji wyborczej nie jest przepisaną, przeto nie ma zastosowania w tym wypadku art. 138, który opiewa o przekraczaniu rozporządzeń, przewidując zarazem i sankcje karna. Wywód obrony zbijał prokurator, wskazując na fakt, że ustawa sejmowa jest równoznaczna z rozporządzeniem. Sąd skarżąc apelacyjną Scheibowicza oddalił. (pap)

Sytuacja w przemyśle.

W Zgierzu większa część fabryk pracuje obecnie z powodu kryzysu w przemyśle tylko 3 do 4 dni w tygodniu. Największa fabryka wymówiła robotnikom prace na 2 tygodnie. (bp)

Opieka nad matką i niemowlęciem w więzieniach.

Aby nieść pomoc lekarską, niemowlętom i opiece moralną ich matkom, znajdującym się w więzieniach łódzkich, utworzona została specjalna sekcja „wiezienna” przy towarzystwie „Kropla mleka”.

Sekcja rozdaje mleko, oraz bieliznę, jak również dokonywa szczyt pień osy. Zarówno prokuratoria, jak i władze więzienne udzielała sekcji jaknajdalej idącej pomocy. W kwietniu w więzieniach znajdowało się 13 niemowląt. „Kropla mleka” nie opuszcza również niemowląt po wyjściu z więz., aby w ten sposób dopomagali matce, uchronić ją przed powtórnym zaizolowaniem przed kratkami sądowymi. (bp)

Kamienie w żyrandolu.

Do mieszkania Lejzora Abramowicza, majstra krawieckiego, zam. Dzielna 6, wtargnęli strejkujący czeladnicy krawieccy i potłukli kamieniami żyrandol i 2 portrety. Miedzy in. był, jak się okazało, Jankiel Apel, zam. Emilji 42. Spisano protokół policj. (bp)

Ostatni odczyt prof. Ossendowskiego.

Zapowiedziany ostatni odczyt prof. Ossendowskiego, odbył się mający w niedzielę, dnia 29 b. m. o godz. 6-tej wiecz. w sali gimnazjum przy Al. Kościuszki nr. 65 (róg Rozwadowskiej) pod tytułem „Nieznane szlaki polskiego mecenatstwa”, wzbudził w inteligent-

nych sferach naszego miasta wielkie zainteresowanie. — Odczyt bowiem przedstawia się niezwykle ciekawie. Prof. Ossendowski, jako naoczny świadek życia polskich zesłańców na Syberji, odśpiewał nieznane karty polskiego mecenatstwa. Ilustracje muzyczne utworów Chopina, Wieniawskiego i Różyckiego wykonują p. p. Płoszko-Iwanowska i J. Zaleska.

Streik.

W fabryce Chabańskiego wybuchł streik, ponieważ dyrekcja zażądała zmiany warunków pracy, skutkiem której to zmiany zredukowanoby liczbę robotników. (pap)

Teatr i muzyka.

Teatr miejski.

Dzisiaj premiera komedji w 5 aktach G. Hauptmanna „Kolega Crampton” z Karolem Adwentowiczem w roli tytułowej. Obok p. Adwentowicza p. p. Jarkowska, Krotka, Oswald i Urbański ukażą się w rolach głównych.

A tysiący przystąpili do prób ze „Szkoły żon” Moliere. — Reżyseruje dyr. Barwicki.

Z ŻALOBNEJ KARTY.

Pogrzeb ś. p. Stanisławy Rajskiej.

W dniu wczorajszym, w czwartek, odbył się pogrzeb jednej z najstarszych przelożonych łódzkich szkół średnich żeńskich, ś. p. Stanisławy Rajskiej. Zwłoki zasłużonej na polu pedagogicznym dla łączki naszego miasta odprowadziła na staro cmentarz katolicki tłumy publiczności, delegacje szkół, przedstawicielstwa zrzeszeń nauczycielskich, władz szkolnych z p. kuratorem Jaroszem na czele. Pogrzeb odbył się w południe.

Zmarła przelożona znanego gimnazjum żeńskiego pozostawiła po sobie w całym mieście serdeczny żal. (PAP)

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę nieodżałowanemu naszemu

B. P.

Abramowi Pikielnemu

składa serdeczne „Bóg zapłać“

Rodzina.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy w dn. 26 b. m. tak licznie wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi

ś. p. Stanisławie Rajskej

przełożonej gimnazjum.

a szczególnie Szanownemu Duchowieństwu, Jego Ekselencji Księdzu Biskupowi Tymienieckiemu, ks. proboszczowi Rybusowi, księdom prefektom, szanownym przedstawicielom władzy szkolnej: pp. kuratorowi Jaroszowi i wizytorowi Czapczyńskiemu, pp. przełożonym i dyrektorom szkół średnich, szanownym organizacjom nauczycielskim T N S W. i Z. Z. N. P. S. Sr., szanownemu nauczycielstwu, panu dyrektorowi Braunowi za orkiestrę, pp. profesorom śpiewu za osobiste wykonanie śpiewów i muzyki podczas nabożeństwa, szanownym rodzicom uczennic, delegacjom młodzieży szkolnej, wszystkim życzliwym, przyjaciółom i znajomym zmarłej — składamy najserdeczniejsze podziękowanie.

932

Rada Pedagogiczna Gimnazjum Ś. Rajskej i Rodzina.

Kto i jak zamordował Mariję Lubrańską.

Echa ohydny mord.

Wczoraj donosiliśmy o ohydnej zbrodni, która wykryta została przypadkowo przez robotn., pracujących obok kolejki Poznańskiego.

Obecnie dowiadujemy się następujących

ciekawych szczegółów:

O znalezieniu worka ze zwłokami kobiety zawiadomiony został IV-ty komisariat policji, który wysłał na miejsce wypadku posterunek Kowego, a gdy wiadomość okazała się prawdziwą zawiadomiono władze śledcze i sądowno-lekarskie. Po krótkim czasie na miejsce wypadku przybył komendant pierwszej brygady ekspozytury urzędu śledczego p. Wesolowski, wraz z wywiadowcami, a następnie prokurator, oraz sędzia śledczy.

Wiadomość o znalezieniu zwłok z poderżniętym gardłem ściągnęła na miejsce wypadku

tłumy ciekawych.

Między innymi przybył niejaki Józef Nowicki, zam. przy ul. Górnej nr. 4 wraz ze swym znajomym powracającym właśnie tedy z pracy. Jeden z przybyłych oświadczył, iż twarz zamordowanej jest mu znana i spytał swego towarzysza Nowickiego czy nie jest to czasem jego synowa.

Nowicki przyjrzał się strasznie zaszpeconym zwłokom i oświadczył, że nie widzi żadnego podobieństwa, wobec czego obaj oddali się i poszli do swych domów. Następnie do zwłok doszła właścicielka sklepu przy ul. Górnej i z całą stanowczością twierdziła, iż zamordowana jest

Maria Lubrawska

zam. przy ul. Górnej nr. 4.

Tymczasem na miejsce wypadku przybiegli Bolesław Nowicki, brat Józefa, który w zabitej

poznał swa kochankę

i z płaczem całował zimne zwłoki zamordowanej.

Wówczas komendant Wesolowski rozpoczął energiczne śledztwo i w pierwszym rzędzie

udał się do mieszkania zamordowanej.

gdzie zastał oprócz Józefa Nowickiego (ojca) i Hieronima Nowickiego (brata kochanka zamordowanej) również Bolesława Nowickiego, który płacząc

całował fotografie

tragicznie zmarłej kochanki. Badany na miejscu kochanek zamordowanej, Bolesław Nowicki zeznał, iż Maria Lubrańska miała przed kilku dniami

udać się do ciotki swej w Żyrardowie, a następnie miała wrócić do domu.

Ponieważ jednak płał się on w swych zeznaniach, komisarz Wesolowski zarządził rewizję w mieszkaniu.

I oto w mieszkaniu Nowickich

znaleziono

zakrwawioną brzytwę,

oraz łopate poplamioną krwią.

Nie ulegało już wątpliwości, iż Nowicki ma coś wspólnego ze straszną zbrodnią. Przeprowadzona w dalszym ciągu rewizja dała nowe dowody w postaci znalezionej w komórcie na podwórzu łambrekina od firanek ze śladami krwi, zaś w dole ustępowym

znaleziono

dwie zakrwawione worki.

Wobec powyższego Bolesława, Hieronima i Józefa

Nowickich aresztowano

i odprowadzono do urzędu śledczego, przeprowadzając w dalszym ciągu energiczne śledztwo. Aresztowani Nowicki nie przyznali się do winy, oświadczając, że o zbrodni nic nie wiedzieli i reki do niej nie przyłożyli.

Przyciśnięty jednak do muru kochanek zamordowanej

Bolesław, zeznał,

co następuje:

W przeciągu kilku lat był on w Prusach, gdzie też poznał Mariję Lubrańską, z którą postanowił powrócić do kraju, co też uczynił. W Łodzi razem z dwojgiem dzieci zamieszkał u ojca Nowickiego, jednak Lubrańska źle traktowana

była przez starego Nowickiego. Stosunki te pogorszyły się, gdy Józef Nowicki stracił robotę.

Los chciał, iż Lubrańska otrzymała z Ameryki od krewnych

10 dolarów,

wobec czego sytuacja się troszkę polepszyła, lecz pewnego dnia, gdy Lubrańska wyszła na miasto,

zgubiła po drodze dolary.

Gdy L. o stracie opowiedziała w domu smutek ogarnął całą rodzinę Nowickich, zaś kochankowie postanowili popełnić samobójstwo przez otrucie.

I oto następnego dnia Nowicki wraz z Lubrańską znaleźli się w komórcie,

gdzie mieli życie zakończyć,

lecz tu, według zeznań Nowickiego, Lubrańska schwyciła brzytwę, i noderżnęła sobie gardło i charcząc

upadła na ziemię.

„Nie mogłem patrzeć na meki meji kochanki i schwyciwszy brzytwę wbilem ostrze w jej gardło“.

W dalszym ciągu Nowicki zeznał, iż po zabiciu kochanki swej zamknął komórkę, a sam

nocował w polu.

Nie mógł jednak znieść tej myśli, iż zamordowana przez niego, leży w komórcie i w nocy, owilnawszy trupa w worek, zaniósł w pole i zakopał.

Mimo powyższych zeznań, złożonych przez Bronisława Nowickiego, komisarz Wesolowski w dalszym ciągu prowadził śledztwo, gdyż zeznanie Nowickiego nie zasługiwało na wiarę, choćby z tego powodu, iż obdukcja zwłok wykazała na głowie zamordowanej

rany, spowodowane uderzeniem tępym narzędziem.

Nowickich osadzono w więzieniu, zaś dalsze śledztwo niezawodnie wyświetli kto brał udział w tej strasnej tragedji i dlaczego zamordowaną została Maria Lubrańska. (bip.)

Dotknięci nagłym zgonem

B. P.

Abrama

PIKIELNEGO

wyrażamy Rodzinie nasze najgłębsze współczucie.

Abramstwo Lerner
Rodzina Stobockich.

Nieubłagana śmierć wydarła z naszego grona

B. P.

Abrama

PIKIELNEGO

Rodzinnie zmarłego wyrażamy nasze najgłębsze współczucie.

Izakostwo Rusinow
Samuel Rusinow.

Wstrząśnięci nagłym zgonem

B. P.

Abrama

PIKIELNEGO

człowieka o nieskazitelnym charakterze, wyrażamy pozostałej Rodzinie nasze najgłębsze ubolewanie.

Firma
Lusternik i Żółtkowski.

Rodzinnie przedwcześnie zgasłego

B. P.

Abrama

PIKIELNEGO

wyraża głębokie współczucie

Firma
Fogel i Płotkin.

Kilka sprostowań z wyrazownictwa ekonomicznego.

Komisja kodyfikacyjna zaprojektowała nowe prawo wekslowe, mające obowiązywać w całej Polsce. Komisja nazywa prawo to asymilacją prawa francuskiego i niemieckiego do potrzeb Polski. Wbrew temu, podnoszą się już głosy, że jest to ustawodawstwo „ubrane w szatę niemiecką”, a wy pierające „naszą duchową łączność z Francją”. Nowe prawo zostało podobno zapożyczony z uchwał konferencji haskiej z r. 1912, gdzie dążono do unifikacji prawodawstwa handlowego, a projekt ówczesny oparto jakoby na pierwiastkach niemieckich.

Nie będziemy tu roztrząsać słuszności tych zarzutów, do tego bowiem potrzeba szczególnej kompetencji. Nie wątpimy zresztą, że tak poważne ciało, jak komisja kodyfikacyjna, zdoła obronić swój projekt do prawa. W zasadzie już jednak odrzucić należy zarzuty, które nie odnoszą się do meritum zagadnienia, lecz do rzekomej genezy niektórych nowych pojęć prawnych. Czy geneza jest niemiecka, czy francuska, jeśli tylko odpowiada dobrym natchnieniom kodyfikacyjnym, jednakowo zasługuje na uznanie. Wprowadzanie ważnej nacjonalistycznych do nauki jest absurdem. Ale powtarzamy, nie bronimy tu zaprojektowanego ustawodawstwa. Oddane ono zostało pod krytykę publiczną i kompetentne sferę wyopowiedział swój sąd, jak trzeba mieć nadzieję, wolny od wszelkich uprzedzeń.

Do projektu kodeksu handlowego zastosowano atoli inny jeszcze zarzut, który wymaga natychmiastowego odparcia. Zarzut odnosi się do samego wyrazu „weksel”. To już interesuje nie tylko świat nauki, ale cały ogół. Zwolennicy bezwzględnej czystości języka, a już przedewszystkiem wyzbycia się naleciałości germańskich, żądają przekreślenia raz na zawsze wyrazu „weksel”, a zaprowadzenia natomiast nowotworu „wymian”.

Możnaby przysiąc, że na tysiąc ludzi, mających do czynienia z wekslem, 999 nie wie w tej chwili zgola, że istnieje podobny nowotwór. Powstał on wśród różnych niefortunnnych pomysłów usuwania z języka wyrazów obcego pochodzenia, choć uświeconych wiekową tradycją. Wyraz „weksel” slega najdawniejszych czasów, kiedy w Polsce obrót kredytu wekslowego zyskał obywatelstwo. Wyraz ten powtarza się stale w „Voluminach Legum”, w całej naszej starej prawniczej literaturze i w późniejszym słownictwie polskim wszystkich trzech zaborów.

Kiedyś istniał zamiar spolszczenia go według terminologii francuskiej, a więc zastosowania słów „list zmiany” (lettre d'échange), a jakkolwiek ta forma miała daleko więcej sensu i poprawności językowej od dzwiotworu „wymian”, nie utrzymała się ona, bo język prawny i handlowy oswoił się z istota i wyrazem weksla. Gdy dziś wśród nacjonalistycznych nastrojów nadaje się wyrazowi temu pogardliwe miano terminu niemiecko-żydowskiego, to należałoby znaczną część wyrazownictwa

„Voluminów Legum” tego głównie go źródła prawniczych wyrazów polskich nazywać żargonem żydowskim. A nadewszystko należałoby wykreślić z języka wyraz handel, który wraz z czynnością handlową przeszedł do nas z Niemiec, a na zastąpienie którego na próżno szukalibyśmy choć tak szpetnego nowotworu, jak „wymian”. Chyba, że nasładowalibyśmy Czechów, którzy używają obecnie wyrazu „obchod”, co w ścisłym polskim tłumaczeniu dало бы się wyrazić przez „podejście”.

Zamiast wszakże wypierać z języka wyrazy, które choć obce, zyskały obywatelstwo, wypelnimy błędne stosowanie wyrazów polskich, lub urobionych. Oto w słownictwie skarbowem spotykamy się bezustannie z wyrazem „podatnik”, mającym oznaczać osobę placącą podatki własnemu państwu. Wyrazu z tem znaczeniem w poprawnym języku polskim niema. W starej polszczyźnie „podatnik” oznaczał placącego haracz obcej władzy. W tym duchu używał tego słowa Kromer o tatarach, placących daniny „rusakom”. Natomiast placący podatki nazywał się „podatkującym”. (Krzyżostof Kluk pisał: „im się bardziej zaludnia kraj, tym więcej jest podatkujących”). Naka o podatkach nazywa się nauka podatkowa.

Zupełnie już błędny jest wyraz „wvóz” w znaczeniu przywozu (importu). Tak pisze się i w urzędowej naszej statystyce, choć jest to rażący rusek. W dawnej polszczyźnie używano niekiedy wyrazu tego dla oznaczenia przywozu droga kontrabandy. — Dziś zapomocą kontrabandy filologicznej wprowadzono termin ten do języka nietylko potocznego, lecz też urzędowego.

Trudno, doprawdy zrozumieć, dlaczego unika się poprawnego wyrażenia „przywóz”, które jest i logiczna i gramatyczna przeciwstawnością wyrazu wvóz (eksport).

Takich nieporozumień wyrazowych, które zakradły się do języka gospodarczego przez niedbalstwo, jest daleko więcej. Tu należałoby porządek zrobić i uprzątnąć śmiecie. Wypieranie natomiast starych wyrazów obcego pochodzenia okaleczy tylko język.

Przy sposobności należy zapisać tu sprostowanie innego porządku. Nasi ekonomiści i rachmistrze teoretyczni i praktyczni nie umieją wciąż dać sobie rady z odróżnieniem biliona od tryljona. Bilionem nazywają milion milionów, czyli to, co po polsku (z francuska) nazywa się trylionem. — Miliard i bilion jest według sposobu liczenia francuskiego (i polskiego) jedno i to samo, czyli tysiąc milionów. Natomiast sposób liczenia niemiecki uznaje za bilion milion milionów, a za trylion — bilion bilionów. Tutaj jest właśnie zgoda między nomenklaturą polską i francuską. Pilnujmy więc jej ściśle. Zresztą i Niemcy zrywają ze swoim starym sposobem liczenia i przyjmują francuski, który jest — najpowszechniejszy na świecie.

St. A. Kempner.

skich równych frankom szwajcarskim. Kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością winien wynosić najmniej 1000 złp. najwyżej 30.000 i dzielić się na równe działy po 5 złp.

Dalsze zmiany dotyczą zbycia lub zastawu udziału. Zmiane odpowiednich artykułów dekretu za projektowano w tym sensie, aby do zbycia lub zastawu udziału osobom, będącym poza spółką, wymagana była zgoda spółników, reprezentujących najmniej trzy

czwarte kapitału zakładowego, a nie wszystkich, jak jest obecnie. Również głosy trzy czwarte spółników reprezentujących kapitał zakładowy potrzebne są do podniesienia lub obniżenia kapitału zakładowego. Dotychczas wymagano większości dziewięć dziesiątych, jednak życie wykazało, że obecnie nie jest możliwe zgromadzić na walnych zebraniach dziewięć dziesiątych a tembardziej wszystkich spółników.

Polski przemysł naftowy w r. 1922 i 1923.

Całoroczna produkcja ropy brutto w roku 1922 wyniosła 71.310 cystern. Po odtrąceniu manka i ropy zużytej na opał, ropy czystej osiągnięto w roku ubiegłym 59.009 cystern. W porównaniu z rokiem 1921 z produkcją 70.487 cystern ropy brutto i 58.606 ropy czystej rok ubiegły wykazuje niewielką, bo wynoszącą 823 cysterny ropy czystej, wyższkę.

Wobec tego jednak, że od roku 1919 wszystkie lata następne wykazywały stopniowy spadek produkcji, rok 1922 jest rokiem przełomowym.

Przypisać to należy wzmocnieniu wierceniu nowych szybów i po glebianiu szybów produkujących, tak, że w końcu ub. roku dowiercono nową produkcję. Ponieważ w styczniu i lutym nastąpiły nowe dowiercenia, jest więc nadzieja, że jeśli wiercenia postępować, będą w tem samym tempie, to można się spodziewać stałego wzrostu produkcji, gdyż wiele szybów jest już na dowierceniu. W styczniu b. r. otrzymano ropy brutto 5.895 cystern, czystej pozostało 4827 cystern, w grudniu roku ubiegłego ropy brutto 5.813 cystern — czystej 4.696 cystern.

W ciągu roku 1922 przerobiono w polskich rafineriach 729.470 ton ropy, czyli w porównaniu z rokiem 1921, w którym przerobiono 647.379 ton, o 82.100 więcej.

Zdolność przerobcza naszych rafinerii w roku 1923 wynosiła około 100.000 cystern, od tego zaś czasu zwiększa się od roku 1919 wiele rafinerii znacznie się rozszerzyło.

Toteż rafinerie, posiadające własne kopalnie nietylko znaczna część swych zysków zużywają na nowe wiercenia, względnie na po glebianie szybów, ale sprowadziły w tym celu kapitały zagraniczne.

Ogólna konsumcja krajowa powiększyła się w porównaniu z rokiem 1921 o 27.040 ton. Zwyczaj ta nie dotyczy wszystkich produktów w równej mierze. Powiększyło się zużycie nafty w kraju o 19.280 ton, smarów zaś o 15.550 ton, co wskazuje na znaczny rozwój polskiego przemysłu, w szczególności metalowego. Zmniejszyło się natomiast zapotrzebowanie benzyny o 1.077 ton w związku z

postawieniem armii na stopie pokojowej, oraz zapotrzebowanie oleju gazowego o 2.580 ton wskutek zwykłej produkcji węgla i polensze nia ruchu kolejowego.

Eksport zagraniczny w porównaniu z r. 1921 wzrósł o 20.750 ton. Głównie wzrósł eksport benzyny, bo o 10.690 ton, eksport nafty o 3.300 ton, oleju gazowego o 16.150 ton, parafiny i świec o 9.250 ton — Zmniejszył się eksport smarów o 10.920 ton i eksport półproduktów o 4.640 ton, co można uważać za objaw dodatni.

Eksport w roku 1921 w stosunku do zapotrzebowania wewnętrznego przedstawia się w stosunku 62:38 w roku 1922, jak 59:41.

Wskutek przyłączenia do Polski Górnego Śląska przemysł naftowy może zaspakajać znaczną część zapotrzebowania, materiałów technicznych, w szczególności rur, w kraju. W ciągu r. 1922 ra finerje nasze znacznie rozszerzyły swoje własne organizacje sprzedaży zagranicą.

Produkcja gazów ziemnych w r. 1922 z 716 czynnych szybów wyniosła 402.497.584 mtr., czyli średnio 768.32 mtr.3. na minutę.

W porównaniu z r. 1921 produkcja gazów ziemnych zwiększyła się nieznacznie, bo tylko o 2.198.840 mtr.3., czyli o połowę proc.

Produkcja wosku ziemnego w r. 1922 wyniosła 4.299 ctn. m., co w porównaniu z r. 1921 stanowi zwiększenie wydobycia o 1.697 ctn. m., czyli o 65 proc. Cała ta produkcja pochodzi z 5 kopalń czynnych w Borwslawiu i Truskawcu. Kopalnie bowiem w okregu stanisławowskim nie są czynne z powodu braku kapitału obrotowego. Przemysł wydobycia wosku ziemnego zatrudniał z początkiem r. 1922 — 547 robotników, z końcem zaś tegoż roku 735 robotników.

Z wydobyciej ilości wosku w r. 1922 w kraju na wyrób cerezyn zużyto 227 ctn. m., a wyeksportowano 4.000 ctn. m., z czego do Niemiec 3.050 ctn. m., do Austrii 800 ctn. m. i do Czech 306 ctn. m.

W porównaniu z r. 1921 eksport wzrósł o 2.056 ctn. m., czyli przeszło o 100 proc.

Rynek pieniężny.

Giełda warszawska.

Gotówka.

Dolary Stan. Zjedn. 46,200—44,00
Marka niem. 1,51—1,45
Czeki i wpiaty.
Belgia 2700
Berlin 1,5—1,45
Londyn 216000—207000
Nowy Jork 45000—44000
Paryż 5125—3045
Szwajcaria 8375—8600
Wiedeń 68

Listy zastawne.

Miljonówka 1800—1700
4 i pół proc. listy zast. ziemsk. za 100 rubli 2550

Akceje.

Bank Dyskontowy 165000—177500
Bank Handlowy 210000—225000
Bank Kredytowy 38000—40000
Bank Przemysłowy 92000—96000
Bank Zachodni 150000—152500
Bank sp. zarobk. 105000—95000
Częstocice 350000—365000
Cukier 455000—475000
Firley 24000—27000
Drzewo 17000—17500
Węgle — —
Cegielski 280000—325000
Lilpop 285000—280000

Modrzejewski 40000—57000
Ostrowiec 175000—162500
Karasiński 44000—41000
Zieliński 95000—93000
Rudzki 118000—115000
Starachowice 160000—157500
Pocisk 18000—18000
Parowozowy 65000—61000
Zieleniewski 265000—275000
Borkowski 20000—25000
Zyrardów 465000—475000
Zedługa 8500—8300
Polba 8000—7500
Nobel — —
Gosiawice 150000—140000
Haberbusch 150000—155000

Cedula giełdy pieniężnej w Łodzi.

Łódź, dn. 26 kwietnia 1923 r.

Dolary St. Zjednoczonych (gotówka) w placeniu 44000, — w żądaniu 44500, w transakcji —
Dolary St. Zjednoczonych (czeki) w placeniu 44.000 w żądaniu 44500, w transakcji —
Franki belgijskie (czeki) w plac. 2690, w żąd. 2715.
Franki francuskie (czeki) w plac. 3050, w żąd. 3075.
Franki szwajc. (czeki) w plac. 80.0, w żąd. 8100, w tranz. —
Funt ang. (czeki) w plac. 205.000, w żąd. 208.000, w tranz. —
Korony austr. (czeki) w plac. 0,66, w żąd. 0,67.
Marka niem. (got.) w plac. 1,50, w żąd. 1,55, tranz. —

Nierządowa giełda warszawska.

Wczoraj na warszawskiej giełdzie nierządowej notowania były następujące:

Dolary 45,500
Funt 210,000
Franki 3685
Marki niem. 1,55
Ruble złote 2275000
Ruble srebrne 15700
Bilon 7200

Giełda nierządowa w m. Łodzi.

Wczoraj notowania z nierządowej giełdy w m. Łodzi zdradzały w dalszym tendencję słabszą. Obroty były małe.

Placono:
Dolary 45,000—47,000—44,000
Funt 210,000
Franki fr. 3000—3060—3045
Franki belg. 2600
Franki szwajc. 8500—8200—8000
Marki niem. 1,75—1,60—1,70
Korony austriackie 0,67
Kor. czeskie 1525—1520
Lirv 2200—2215
Leie rumuńskie 255
Miljonówka 19 0
Wiedeń czeki 0,68,50—0,66
Berlin czeki 1,55—1,50
Ruble złote 27,000
Ruble srebrne 15000

Urzędowa giełda gdańska.

GDANSK, 26 kwietnia. (Telegr. wł. „Głosu Polsk.”) — Na dzisiejszem zebraniu giełdy gdańskiej notowano:

Warszawa 62,54—62,66
Marka polska 62,59—62,41
Nowy-Jork 28,927,50—29,072,50
Londyn 155,766,75—153,853,75
Szwajcaria 62,59—62,41
Holandia 11,246,51—11,503,19

Nierządowa giełda gdańska.

GDANSK, 26 kwietnia. (Tel. wł. „Głosu Polskiego”). Po zamknięciu giełdy gdańskiej notowania były następujące:

Dolar 29,000
Marka pol. 65

Urzędowe notowania w Berlinie.

Zamknięcie giełdy

BERLIN, 26 kwietnia. (Telegr. wł. „Głosu Polsk.”). Na urzędowej giełdzie berlińskiej notowania były następujące.

Warszawa 64
Marka polska 65
New-Jork 29,127—29,275
Londyn 154,632,50—155,537,50
Paryż 1,960,08—1,969,92
Wiedeń 40,84—41,06
Praga 862,95—867,15
Włochy 1,428,91—1,436,09
Budapeszt 5,18—5,22
Szwajcaria 5,286,72—5,255,28
Helsingfors 801,99—805,01
Holandia 11,571,50—11,428,50
Christiania 4,977,52—5,002,48
Kopenhaga 5,446,55—5,473,65
Stokholm 7,730,62—7,764,58
Helsinki 4,428,90—4,451,10
Buenos-Aires 10,573,50—10,626,50
Tokio 15,985—14,035
Rio de Janeiro 3,117,18—3,152,85
Zagrzeb 298,25—299,75
Tendencja spokojna

Nierządowe notowania w Berlinie. Pogiełda.

BERLIN, 26 kwietnia. (Tel. wł. „Głosu Polskiego”). Po zamknięciu giełdy, notowania były następujące:

Warszawa 63,25
Marka polska 65
Nowy-Jork 29,500
Londyn 157,000
Paryż 1,994
Wiedeń 41,66
Praga 876
Włochy 14,59
Belgia 1,725
Szwajcaria 5,378
Helsingfors 518
Holandia 115,50
Christiania 5,190
Kopenhaga 5,562
Stokholm 7,800
Hiszpania 4,516
Tendencja chwijna.

Końcowe notowania w Zurychu. Zamknięcie.

ZURYCH, 26-go kwietnia. (Telegram własny „Gł. Pol.”)

Warszawa 0,0115
Nowy-Jork 5,48,25
Londyn 25,43
Paryż 36,75
Wiedeń 0,0077
Praga 16,29,50
Włochy 27,62,50
Belgia 51,90
Sofia 4,05
Holandia 214,20
Christiania 97,55
Kopenhaga 163,25
Sztokholm 146,25
Hiszpania 83,90
Ateny 6,40
Belgrad 5,60
Berlin 0,0199

Kapitał tow. z ogr. odpow. w złotych polskich.

Projekt min. sprawiedliwości.

Na terenie b. Kongresówki odnośnie do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością obowiązując dekret z dn. 8 lutego 1919 r. Według tego dekretu, kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinien wynosić co najmniej 25.000, najwyżej 5 mil. mkp. i dzielić się na równe udziały przynajmniej po 500 mkp.

Dekret ten, wobec spadku waluty, przestał mieć realne znaczenie. To też często się zdarzało, że

dekret był obchodzony w różny sposób, najczęściej w formie zaciągania pożyczek wielokrotnie przewyższających kapitał zakładowy, co w konsekwencji doprowadzało do fałszywego bilansowania.

Mając to na względzie, ministerjum sprawiedliwości zgłosiło ustawowe zmiany do dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. Najważniejszą zmianą jest, że oznaczono kapitał zakładowy w złotych pol-

Grand-Kino

Wielki film cyrkowy p.t.

„JIMMY”

wzruszający dramat w 7-miu aktach z MIA PANKAU w roli głównej.

Tylko kilka dni!

Początek o godz. 5 po poł., ostatni o godz. 9.30 wiecz.

Teatr „Scala”

Ul. Cegielniana № 18.

„BAJADERA”

Ostatnie 5 przedstawień w sezonie: W piątek, dn. 27-go, w sobotę, dn. 28-go b. m. o godz. 8-iej i 8.30 wiecz., oraz w niedzielę, dn. 29-go operetka w 3 akt. E. Kalmana.

„DYBUK”

(„Na pograniczu 2-ch światów”) Ostatnie pożegnalne przedstawienie. — Wszystkie przedstawienia po cenach znizonych.

Towarzystwo Miłośników Muzyki Traugutta I.

Dziś, dnia 27 kwietnia 1923 r., o g. 8.30 wiecz.

RECITAL FORTEPIANOWY

Wyk.

KAROL SZRETER

Bach-Busoni — Toccata organowa. Brahms — Wariacje. Chopin — Ballada, Nokturn, Walc, Polonez. As-dur. Medtner — Bajki Giazunow, Skrjabin. 61-2

Towarzystwo przemysłu włókienniczego w Zgierzu

„LANA”

ul. Berka Joselewicza 12, przedziałnia wełny, wigonji i szarpania przerabia materiały własne i powierzone. Poszukuje odbiorców na przędzę wigonjową od Nr. 6 do 18. Poszukiwani agenci. 882-5

Potrzebna biuralistka

chrześcijańska Wymagane: buchalterja, język polski, niemiecki i ładny charakter pisma. Pierwszeństwo — mająca praktykę biurową. Zgłoszenia pod „W. B. M.” do „Głosu Polskiego”. 862-2

Lokal fabryczny

w pobliżu przystanku tramwajowego — od zaraz do wydzierżawienia. — Składa się z trzech sal rozmiarów 14x30 łokci kw., na parterze i 2 piętrach w oddzielnym budynku. Oferty pod „L. F.” do administ. „Głosu Polskiego”. 811-3

Nichał Reitberger, Andrzeja 7

jest upoważniony do wpłacania podatków skarbowych i komunalnych oraz doręczania deklaracji podatku dochodowego podług nowej skali. Nie odkłada na dni ostatnie z doręczaniem i wpłaconiem podatku dochodowego, gdyż termin upływa 30 kwietnia r. b. 883-7

KURSA maturalna i uzupełniająca „NAUKA”

w Krakowie, Zielona 19, przygotowania do matury realnej, seminar, do egzaminów z poszczególnych klas i przedmiotów. — Nauka zbiorowa, indywidualna i systemem korespondencyjnym. 5994-1

50,000 nagrody!

otrzyma ten, kto wskaże, gdzie się znajduje pies rasy ceter, dąży, biały, żółte łaty, ogon puszysty, wabi się „Cygan” Ul. Pańska № 46, Gzarnowski. 5994-1

Pensjonat „Stoneczna”

w Podębinie, pod Tuszymem. Pokoje obszerne i higieniczne. Kuchnia wykwalifikowana, ceny przystępne. Otwarte 10 maja. Władca: R. Skorkowa, Tyńska 14, róg Tarzowej, dom Grohmana, od 2-5 po poł. 5972-2

Poważne

przedsiębiorstwo handlowe poszukuje zastępcy pierwszorz. fabryki pończoch, trykotaży itp. na Kraków i okolice. Łaskawe zgłoszenia pod „Przedstawicielstwo” do biura ogłoszeń H. Falicki, Kraków, Skrytka 105. 97-1

PRACOWNIA KOLBER

watowych i puchowych. L. Landau Konstanyńska 10. 715-4

OGŁOSZENIE.

Przez Ekspozyturę Urzędu Ś. edzkiego w Łodzi zostały zakwestionowane następujące towary: Krentollina czarna, trikotina zielona, niebieska i granatowa drukowane satyny w różnych kolorach alpaga czarna, kupony na garnitury i palta w różnych kolorach i estakach, oraz kupony na spodnie czarne w paski. Towary te prawdopodobnie pochodzą z kradzieży. Osoby, kt rymby podobne towary zostały skradzione zechcą się zgłosić do tutejszej Ekspozytury Brygady II, powołując się na lizbę 4861-28. 899-1

Kierownik II Brygady.

BITWA NA NIEBIE! Co? Gdzie? Jak? Kiedy?

Przyslij 1500 mk. pod adresem W. NARODOWICZ, ul. Krochmalna 83, w Warszawie, a otrzymasz odwrotną pocztą olekową książkę pod powyższym tytułem. 23-1

Uwagze pp. Przemysłowców i Kupców!

LEN LIVONJA

prz dnie gatunki, sprowadzony do Łodzi, sprzedaję wagonowo i na zamówienia.

Poważni reff. tanoi zechcą się zgłosić 28 i 29 kwietnia r. b. Grand-Hotel, pokó 324, od godz. 10 do 12 i od 4-6 pp. 7-1

Sala

pow. 150 m., wraz z kantorkiem. połączona z 2-ma mieszkaniami w wszelkimi wygodami i ewentualnie sklepem, przy pierwszorzędnej ulicy naszego miasta, w nowym domu — natychmiast do wynajęcia. Oferty sub „Beta” w administracji „Głosu Polskiego”. 870-1

Używana maszyna do pisania „TORPEDO”

w bardzo dobrym stanie — okazynie tanio do sprzedania, Ul. Główna 3. 861-2

Dobra

Reklama to dzwignia dla handlu i przemysłu!

Oryginalne ogłoszenia umieszcza we wszystkich dziennikach po cenie redakcyjnej Dział Ogłoszeń i Reklam przy Biurze Informacji Prasowych

„BIP”

ŁODZ, Cegielniana 40.

Dr. SEWERYN SCHENKER

Choroby kobiece i wewnętrzne. ordynuje w Pabjanicach przy ul. św. Rocha 5. 409, W. U. Z. 1917-1923 r. 233-10

Dr. Edmund Ekker!

powrócił Choroby skórne i weneryczne przyjmuję od 12-2 i od 5-8 w dniach 9 i 10 od 2-4. Kilińskiego 137. 233-10

Dr. med. Zeligsonowa

Przyjmuje od 11 pół do 1 i pół w dniach 9 i 10 od 2-4. Ul. 6 Sierpnia (Bened.) i Choroby kobiece, skórne i weneryczne (wsk.). Usuwane wszyskie choroby elektroliz. 188-10

Lekarz Medycyny Weterynaryjnej WYSOCKI

Wachodnia 51. Przyjm. 8-10 r., 5-8 w. Specjalność: konie i psy 5525-4

Pruneki i wszelkie OBUIE

dzienne, foksytoty i damskie, wykwalifikowane i w wielkim wyborze polecia firma „BOBO”. Na wrot 7, w podw. parter 917-5

Zaginął pies

Doberman” czarny, wabi się „Roll”. Proszę odprawić za wynagrodzeniem. Ul. Piotrkowska 112, Pisser. 5904-8

Wilk fur kamieni do

sprzedania. Marysińska 17. 887-2 k

Meble-salon do sprzedania. Lipowa № 55, mieszk. I-sze. 805-3-k

power nowy s powodu wyjazdu sprzedam. Ul. Składowa 26, m. 5. 839-2 k

power mało używany tania do sprzedania. Nowo-Cegielniana № 6, w pralni. 784-3-k

przedam fortepian, szale, stolik; tamże para materacy za 350 tys mk., kozetka 300 tys mk. Piotrkowska № 132 m. 9. 5901-3-k

szafa towarowa do sprzedania. Ogrodowa 50 a. 918-3-k

przedam motor elektryczny 5 konny, firmy Berkmann. Wiadomość: Zawiszy № 11. Kubiak. 809-5-k

raknie, bluzki, Spódnice modne, własne roboty najtaniej i na raty w Jarmarku Łódzkim, Piotrkowska 44 59-9-k

przedam wionlonczę w dobrym stanie. Mianuski № 10-2. Stefan Wierucki. Oglądać można codziennie od godz. 5-6 wiecz. 816-5-k

interesy handlowe

(za wyraz 250 mk.) sklep spożywczy do sprzedania Wiadomość ul. N.-Pabjanicka nr. 33. 83-3-5h

sklep spożywczy z mieszkaniami, i pokój z kuchnią, gazem i oświetleniem sprzedam. Rzgowska № 68, przy rynku. 840-2-h

sklep spożywczy z mieszkaniami, i pokój w dobrym punkcie sprzedam. Rzgowska 76. 850-2-h

Posady i prace.

Poszukiwane. (za wyraz 120 mk.) piaralattka z trzechletnią praktyką i ze znajomością buchalterji, poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie handlowym. Oferty do „Głosu” pod „Biuralistka” 88-3-pp

gospodyni ze świadectwami z pierwszorzędnych domów poszukuje posady. Oferty do „Głosu” dia „Poszukuję”. 890-2-pp

intelligentna panienska z roczną praktyką ekspedjentki, poszukuje posady w interesie lub biurze. Oferty składać do „Głosu” pod „Warszawianka” 91-3-pp

naturysta poszukuje pracy biurowej. Referencje pierwszorzędne. Oferty sub „Maturysta” 888-4-pp

mezczyzna w średnim wieku, władający w słowie i piśmie jęz. polskim, niemieckim i rosyjskim poszukuje zajęcia jako woźny, lub portjer. Oferty do „Głosu” pod „Pracowity”. 802-5-pp

prządca rolny, żonaty, z długoletnią praktyką poszukuje posady od 1.V lub od 1.VI na ordynarję. Łask. zgłosz. do admin. „Gońca Kalskiego” pod „812. Kalsz. 863-2-pp

widowa, znająca dobrze pielegnarstwo, gospodarstwo i szycie, z dobrymi świadectwami, mowiąca dobrze po niemiecku i polsku, poszukuje odpowiedniej posady; może być od 1-go maja. Dzielna 46 m. 1. 5960-3-pp

demobilizowany oficer

ze znajomością buchalterji poszukuje posady w banku lub poważnym przedsiębiorstwie handlowym. Łaskawe oferty sub „Pomocnik buchaltera” do „Głosu”. 885-4-pp

Zaotiarowane.

(za wyraz 180 mk.) akwizytorów zdolnych (fachowców) do zbierania ogłoszeń, poszukuje się. Zgłaszać się Hotel „Polonia”, pokój № 113. 905-2-pz

potrzebna dziewczyna do dziecka. Cegielniana № 6, Littauer. 879-2-pz

potrzebna krawcowa do magazynu ubiorów dziecięcych. Cegielniana 30. 5902-2-pz

Udowodnijcie nam

jest, że plęgi i przyszcze radykalnie usuwa Krem ORO

Lokale i mieszkania.

(za wyraz 200 mk.) przyjmę 2 panów na mieszkanie z utrzymaniem lub bez. Ul. Nawrot. Oferty do „Głosu” sub „Lokatorzy” 812-3-m

pokój ładny w śródmieściu do odstąpienia zaraz. Wiadomość: Przejazd № 35, (piwiarnia). 911-3-m

poszukuję pokoju przy inteligentnej rodzinie. Oferty do Adm. „Głosu” pod „Lwowianin” 15 3-m

poszuk. pokój niekierujący lub z oddzielnym wejściem. Cena nie gra roli. Oferty do „Głosu”. 5785- 785-3-m

zamienię 4 pokojowe nowoczesne piękne mieszkanie w Warszawie na odpowiednie mieszkanie w Łodzi. Zgłoszenia do „Głosu” sub „Doktor” 912-2-m

2 pokoje, kuchnia z wygodami, centrum miasta, z umeblowaniem odstąpię. Oferty „Piękne” 787-3-m

Doniesienia rozmaite.

(za wyraz 150 mk.) akuszerka Pipikowa przyjmuję zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych. Piotrkowska № 132. 558-10-d

mlody czlowiek energiczny administrator, posiadający praktykę buchaltera, korespondenta, magazyniera, piszący biegle na maszynie obejmie odpowiednią posadę. Poważne referencje. Oferty do „Głosu” pod „Zdolny”. 840-5-d

biady prywatne na miejscu lub wysyłam na zamówienia. Kilińskiego № 93, wejście z Nawrot, sklep. 851-3-d

pośrednicy w sprzedaży domów, wili, fabryk, interesów handlowych, majątków ziemskich, w wynajmie lokali, biuro „Fortuna”. Włoczańska № 165. Tel. 14-98. 883-50-d

przybliżał się pies rasy „Doberman”. Odebrać można za zwrotem kosztów: ul. Włodzimierska № 58, od 6-9 wiecz. 860-3-d

przyjmuję wszelkie roboty do ręcznego haftu oraz ręcznej merzeżki. Benedykta № 22, m. 16. M. Sosinska. 533-4-d

pensjonat w Podębinie pod Tuszymem, miejscowości sucha, w lasach sosnowych, komunikacja dogodna Wiadom.: Luczkowska, Kilińskiego 50, front, od 3-4. 408-10-d

student przysposabia do matury filologicznej i realnej, udziela lekcji. Rabinowicz, Zielona 42. 918-3-m

stenotypistka niemieckojęzyczna ze znajomością języków poszukuje posady. Oferty sub „Vera” do „Głosu” 83-1-p

W. Salwa, Łódź, Skwerowa 10, przyjmuję zamówienia na obsadzanie balkonów i ogródków oraz poleca kwiaty, rośliny po cenach przystępnych. 731-15-d

Zagubione dokumenty: (za wyraz 100 mk.) pisarkapi Antoni zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 895-1-2

baum Artur zgubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 5803-3-2

piarapski Feliks zgubił paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 793-3-2

symetmanówna Róża zgubiła matrikulę, wyd. ze szkoły powz. № 126. 5808-1-2

Jobrecka Guta zgub. matrikulę szkoły p. Abs. 925-1-2

Prinberg Berysz zgub. kartę rejestrac. rocz. 1890, wyd. w Łodzi. 919-5-2

poniecznik Henryk zgubił kartę demobilizacyjną, wyd. w Krakowie. 867-3-2

Wleinbaum Szmul Leizer zgubił dowód osobisty, wyd. w gub. radomskiej, wyciąg z księgi ludności, książeczka związkową oraz karty z Kasy Chorych. 35-3-2

Wrajewski Hugo Aleksander zgubił paszport rosyjski, wyd. w Łodzi.

pacanowski Benjamin zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 512-3-2

Wosinska Stefania, ucz. VIII kl. szkoły J. Pryszewicz, zgub. matrikulę. 930-1-2

Wytka Franciszek zgubił kartę powołania, rocz. 1887. 844-3-2

Weszner Jadviga zgubiła dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 777-3-2

Wzeczniński Stanisław zgubił dowód osobisty, wyd. w Łasku. 787-3-2

Wymczak Roman zgubił kartę powołania, rocz. 1888. 803-3-2

Woszczyński Józef zgubił kartę powołania, rocz. 1887. 896-3-2

My radzimy nie czekać

z zakupnem; sprzedajemy dawniejsze zapasy tanio; eleganckie palta damskie, suknie, bluzki, spodnie i garderobę dziecięcą.

Schmechel i Rozner. Łódź, 681-4

Piotrkowska 100 i 100.